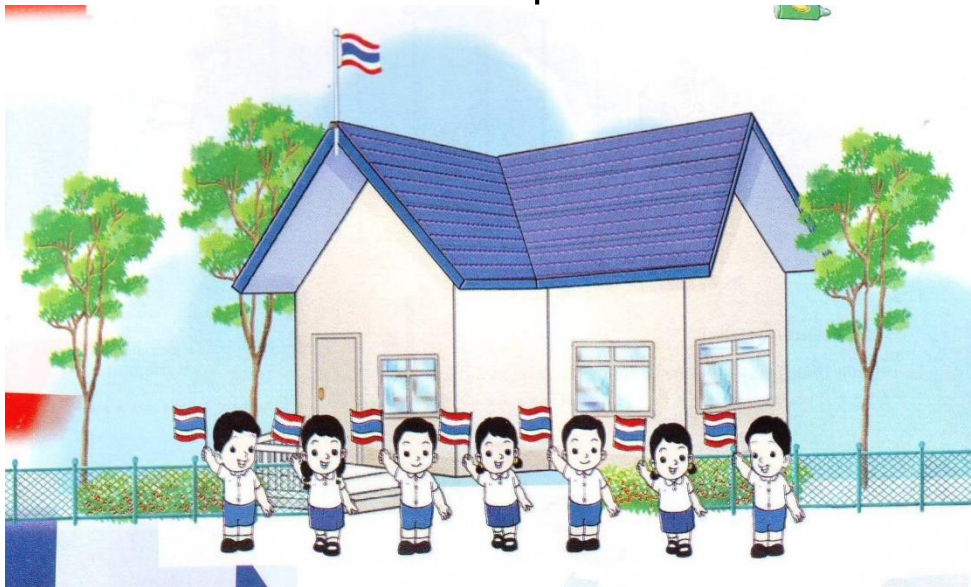

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม

พุทธศักราช ๒๕๖๑

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐
(สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี)

สังกัด เทศบาลตำบลทุ่งหัวช้าง
ตำบลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง
จังหวัดลำพูน

คำนำ

สภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) เป้าหมายยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) นำไปสู่การกำหนดทักษะสำคัญสำหรับเด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เป็นหลักสูตรสำหรับสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานตามจุดหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย สำนึกความเป็นไทย และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน รวมทั้งหน่วยงานกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตลอดจนภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยของประเทศต่อไป

โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม จึงได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อใช้แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ เพื่อให้สถานศึกษา นำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย	๑
วิสัยทัศน์	๑
ภารกิจ	๑
เป้าหมาย	๑
จุดมุ่งหมาย	๑
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์	๑
ตารางมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์เด็ก อายุ ๓ - ๔ ปี	๓
โครงสร้างของหลักสูตร	๗
ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี เด็กอายุ ๓ - ๔ ปี	๑๕
ระยะเวลาเรียน	๓๙
การจัดประสบการณ์	๔๑
การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	๔๖
การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้	๔๙
การประเมินพัฒนาการ	๕๖
การบริหารจัดการหลักสูตร	๗๐
ภาคผนวก	
ข้อมูลทั่วไป	
คณะทำงาน	

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปี บริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

“โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม มุ่งมั่นในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน”

ภารกิจ

๑. ส่งเสริมและจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านตามวัยอย่างเหมาะสม
๒. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความเป็นไทย
๓. จัดกิจกรรมการเรียนรู้รายกลุ่มและรายบุคคลโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๔. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะในการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา
๕. จัดสภาพแวดล้อม อาคารเรียน ห้องเรียน สื่ออุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
๖. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้เด็กมีจิตใจที่ดีงาม
๗. จัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและการออกกำลังกาย
๘. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและสุขนิสัยที่ดี

เป้าหมาย

๑. เด็กทุกคนมีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านเหมาะสมตามวัย
๒. เด็กร้อยละ ๙๐ มีสุขภาพอนามัยแข็งแรงสมบูรณ์ เจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
๓. เด็กร้อยละ ๙๐ มีระเบียบวินัยมีความรับผิดชอบได้เหมาะสมตามวัย
๔. เด็กร้อยละ ๙๐ มีคุณธรรมจริยธรรมค่านิยม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๕. เด็กร้อยละ ๙๐ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรี

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็ม ตามศักยภาพ และมีความพร้อม ในการเรียนรู้ ต่อไป จึงกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

๑. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
๒. มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วย

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิด บนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ กิจกรรมและประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐาน มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยเด็กมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่วประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้
	๒.๑.๒ กระโดดสองขา ขึ้นลงอยู่กับที่ได้
	๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้
	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย
๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษจากกันได้โดยใช้มือเดียว
	๒.๒.๒ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม. ได้

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก
	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานตนเอง

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๔.๑ สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี
	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและ ดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๕.๑ ซื่อสัตย์ สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น
๕.๒ มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	๕.๒.๒ แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ

๓. พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	- แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ
	- รับประทานอาหารด้วยตนเอง
	- ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	- เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ
	- เข้าแถวตักน้ำดื่มก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๖.๓ ประหยัดและพอเพียง	- ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี

๗.๑ ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๗.๑.๒ ทิ้งขยะได้ถูกที่
๗.๒ มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๗.๒.๓ หยุดเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเพื่อน
	๘.๒.๒ ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๘.๓.๓ ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ

๔. ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
	๙.๑.๒ เล่า เรื่องด้วยประโยคสั้นๆ
๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพ และพูดข้อความด้วยภาษาของตน
	๙.๒.๒ เขียนขีด เขียน อย่างมีทิศทาง

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๑๐.๑ มีความสามารถ	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้

ในการคิดรวบยอด	ประสาทสัมผัส
	๑๐.๑.๒ จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะ หรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว
	๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่งต่างๆตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน
	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ
๑๐.๒ มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุผลที่เกิดขึ้น ในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ
	๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดยลองผิด ลองถูก

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง
๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์
	อายุ ๓ - ๔ ปี
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจฟังหรืออ่านหนังสือด้วยตนเอง
	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ

โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฏิบัติ ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ช่วงอายุ	อายุ ๓ - ๔ ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ด้านร่างกาย ❖ ด้านอารมณ์และจิตใจ ❖ ด้านสังคม ❖ ด้านสติปัญญา 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก ❖ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ❖ ธรรมชาติรอบตัว ❖ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก
ระยะเวลาเรียน	๒ ภาคเรียน : ๑ ปีการศึกษา โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ : ๑ ปีการศึกษา	

สาระการเรียนรู้รายปี

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ **ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย** เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาท ในการทำกิจวัตรประจำวันหรือทำกิจกรรมต่างๆและสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	๑) การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒) การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ ๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการ

	ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ ๕) การเล่นเกมเล่นสนามอย่างอิสระ
๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	๑) การเล่นเกมเล่นสัมผัสและกำสร้งสิ่งต่างๆ จากแท่งไม้ บล็อก ๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี ๓) การปั้น ๔) การประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยเศษวัสดุ ๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ
๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน	๑) การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน
๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย	๒) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๓) การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ๔) การเล่นเกมเล่นอย่างปลอดภัย ๕) การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ
๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง	๑) การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทางระดับ และพื้นที่ ๒) การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม สุขุมทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์ จิตใจ	ประสพการณ์สำคัญ
------------------	-----------------

๑.๒.๑ สุนทรียภาพ ดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดง ปฏิกริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๓) การเล่นบทบาทสมมติการทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๔) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
๑.๒.๒ การเล่น	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การเล่นอิสระ ๒) การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ ๓) การเล่นตามมุมประสบการณ์ ๔) การเล่นนอกห้องเรียนและการร้อยวัสดุ
๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ ๒) การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๓) การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิง จริยธรรม
๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒) การเล่นบทบาทสมมติ ๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๔) การร้องเพลง ๕) การทำงานศิลปะ
๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและ เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตามความสามารถของ ตนเอง
๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> ๒) การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นอก เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการ ช่วยเหลือปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมต่างๆรอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ

ด้านสังคม	ประสพการณ์สำคัญ
๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ๒) การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ๑) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและ

และสิ่งแวดล้อม	<p>ภายนอกห้องเรียน</p> <p>๒) การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมา ใช้ใหม่</p> <p>๓) การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้</p> <p>๔) การเลี้ยงสัตว์การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน</p>
๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและความเป็นไทย	<p>๑) การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย</p> <p>๒) การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย</p> <p>๓) การประกอบอาหารไทย</p> <p>๔) การศึกษานอกสถานที่</p> <p>๕) การละเล่นพื้นบ้านของไทย</p>
๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วม และบทบาทสมาชิกของสังคม	<p>๑) การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน</p> <p>๒) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน</p> <p>๓) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ</p> <p>๔) การดูแลห้องเรียนร่วมกัน</p> <p>๕) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ</p>
๑.๓.๕ การเล่นเกมแบบร่วมมือร่วมใจ	<p>๑) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น</p> <p>๒) การเล่นเกมและทำงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>๓) การทำศิลปะแบบร่วมมือ</p>
๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	<p>๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา</p> <p>๒) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง</p>
๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	<p>๑) การเล่นเกมหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน</p>

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคลและสื่อต่างๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล และการคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๑ การใช้ภาษา	<p>๑) การฟังเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒) การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ</p> <p>๓) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ</p>

	<p>๔) การแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ</p> <p>๕) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง</p> <p>๖) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ</p> <p>๗) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ</p> <p>๘) การรจจำหวะที่เหมะสมในการพูด</p> <p>๙) การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร</p> <p>๑๐) การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลายประเภท/รูปแบบ</p> <p>๑๑) การอ่านอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ</p> <p>๑๒) การเห็นแบบอย่างของการอ่านที่ถูกต้อง</p> <p>๑๓) การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ</p> <p>๑๔) การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตตามบรรทัดจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง</p> <p>๑๕) การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย</p> <p>๑๖) การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่</p> <p>๑๗) การคาดเดาคำ วลี หรือประโยค ที่มีโครงสร้างซ้ำๆกัน จากนิทาน เพลง คำคล้องจอง</p> <p>๑๘) การเล่นเกมทางภาษา</p> <p>๑๙) การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง</p> <p>๒๐) การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ</p> <p>๒๑) การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย</p> <p>๒๒) การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ</p>
<p>ด้านสติปัญญา</p>	<p>ประสบการณ์สำคัญ</p>
<p>๑.๔.๒ การคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การตัดสินใจและแก้ปัญหา</p>	<p>๑) การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม</p> <p>๒) การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน</p> <p>๓) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่างๆด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ</p> <p>๔) การเล่นกับสื่อต่างๆที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก กรวย</p> <p>๕) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง</p>

	๖) การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน ๗) การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป ๘) การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่างๆในชีวิตประจำวัน ๙) การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่างๆ ๑๐) การรวมและการแยกสิ่งต่างๆ ๑๑) การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่างๆ ๑๒) การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่างๆโดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน ๑๓) การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๑๔) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา ๑๕) การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ๑๖) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ๑๗) การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๑๘) การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล ๑๙) การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา
๑.๔.๓ จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑) การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึกลูกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน ๒) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ ๓) การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้	๑) การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ๔) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนั้นนำสาระการเรียนรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ทั้งนี้ ไม่เน้นการ

ห้องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังรักษา ร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักความเป็นมาของตนเอง และครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดง มารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

สาระที่ควรรู้ ๑. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

รายละเอียด เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา รู้จักอวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังรักษา ร่างกายให้สะอาดปลอดภัย รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะ เล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองหรือ กับผู้อื่นตลอดจน เรียนรู้ ที่จะแสดง ความคิดเห็น ความรู้สึกและแสดงมารยาทที่ดี

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

สาระที่ควรรู้ ๒. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

รายละเอียด เด็กควรได้มีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงแ และพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

สาระที่ควรรู้ ๓. ธรรมชาติรอบตัว

รายละเอียด เด็กควรได้เรียนรู้ สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน

๒.๔ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

สาระที่ควรรู้ ๔. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

รายละเอียด เด็กควรจะได้รู้จัก สี ขนาด รูปทรง รูปร่าง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่าง ๆ รอบตัวสิ่งของเครื่องใช้ยานพาหนะและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

ตารางวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑.๑ มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. อาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต
๑.๒ มีสุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่สะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การประกอบอาหารไทย ๒. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. อาหารที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ ๒. อาหารหลัก ๕ หมู่
	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๓. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความ	๑. อวัยวะต่างๆ ของร่างกายและการรักษาความปลอดภัย ๒. วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี

		ปลอดภัย	
	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. ประโยชน์ของการนอนหลับพักผ่อน
	๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา	๑. การเล่นอิสระ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง ๓. การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย ๔. การละเล่นพื้นบ้าน ๕. การเล่นนอกห้องเรียน ๖. การเล่นเครื่องเล่นสนาม	๑. ประโยชน์ของการออกกำลังกาย ๒. การเล่นเครื่องเล่นอย่างถูกวิธี
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน ๒. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ๓. การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ ๔. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ๕. การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย ๖. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	๑. การรักษาความปลอดภัยของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ๒. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย ๓. การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและอุบัติเหตุต่างๆ

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ ๓. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ	๑. เรียนรู้ที่จะเล่น และเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยไม่เสีย การทรงตัว
	๒.๑.๒ กระโดดสองขา ขึ้นลงอยู่กับที่ได้	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ ๓. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง	๑. เรียนรู้ที่จะเล่น และเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยไม่เสีย การทรงตัว ๒. การกระโดดสองขา ขึ้นลงอยู่กับที่ได้
	๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การเคลื่อนไหวเพื่อควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่	๑. เรียนรู้ที่จะเล่น และเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายโดยไม่เสีย การทรงตัว
	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดย	๑. การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์	๑. การรับลูกบอลโดยใช้มือ

	ใช้มือและลำตัวช่วย	๒. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ในการขยับ การโยน การเตะ	และลำตัวช่วย
๒.๒ ใช้มือ-ตาประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว	๑. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ	๑. การใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว
	๒.๒.๒ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้	๑. การเขียนภาพและการเล่นกับสี	๑. การเขียนรูปร่างกลมตามแบบ
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม. ได้	๑. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ	๑. การร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ ซม.

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	๑. การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๔. การร้องเพลง	๑. เรียนรู้/สามารถแสดงออกได้เหมาะสมกับเหตุการณ์
	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก	๑. การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ๓. การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่น และการกระทำต่างๆ ๔. การร้อจหะที่เหมาะสมในการพูด	๑. ความกล้าพูดกล้าแสดงออก
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานตนเอง	๑. การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	๑. ความรู้สึกที่ดีต่อผลงานตนเองและผู้อื่น

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๔.๑ สนใจและมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจและมีมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม ๓. การทำงานศิลปะ ๔. การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆตาม๕. ความสามารถของตนเอง	๑. เรียนรู้ งานศิลปะ ชื่นชมและสร้างสรรค์ อย่างมีความสุข
	๔.๑.๒ สนใจ มีมีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลง ดนตรี	๑. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๒. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๓. การร้องเพลง	๑. เรียนรู้การร้องเพลง ดนตรี และการเคลื่อนไหว
	๔.๑.๓ สนใจ มีมีความสุขและแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะ และ ดนตรี	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๔. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๕. การร้องเพลง	๑. การเรียนรู้และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบ เพลง จังหวะและ ดนตรี

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๕.๑ ซื่อสัตย์ สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่า สิ่งใดเป็นของตนเอง และสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเชิงจริยธรรม ๓. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๔. การเล่นบทบาทสมมติ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความซื่อสัตย์สุจริต - ความเกรงใจ ๒. การเคารพสิทธิของ ตนเองและผู้อื่น
๕.๒ มีความ เมตตา กรุณา มี น้ำใจและ ช่วยเหลือ แบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรัก เพื่อนและมีเมตตาสัตว์ เลี้ยง	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับความเมตตา กรุณา ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การเลี้ยงสัตว์	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเมตตากรุณา
	๕.๒.๒ แบ่งปันสิ่งของ ให้ผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การปฏิบัติเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน - ความกตัญญู
๕.๓ มีความเห็น อกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้า หรือท่าทางรับรู้	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความเห็นอกเห็นใจ

	ความรู้สึกรู้สึกผู้อื่น		ผู้อื่น
๕.๔ มีความ รับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จ เมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๓. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ๔. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน	๑. คุณธรรมจริยธรรม - ความรับผิดชอบ - ความอดทน มุ่งมั่น - ความเพียร

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๖.๑ ช่วยเหลือ ตนเองในการ ปฏิบัติกิจวัตร ประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ ช่วยเหลือ	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตร ประจำวัน	๑. เรียนรู้ตัวเองในเรื่อง การแต่งตัว, ล้างมือและอื่น ๆ ด้วยตนเอง
	๖.๑.๒ รับประทาน อาหารด้วยตนเอง	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตร ประจำวัน	๑. เรียนรู้การรับประทาน อาหารด้วยตนเอง
	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้อง ส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตร ประจำวัน	๑. เรียนรู้การเข้าห้องน้ำ
๖.๒ มีวินัยใน ตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่น ของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน	๑. ความมีวินัย - การเก็บของเข้าที่ - ความรับผิดชอบ
	๖.๒.๒ เข้าแถวตาม ลำดับก่อนหลังได้เมื่อมี ผู้ชี้แนะ	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน ๓. การเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม เพื่อน	๑. ความมีวินัย - การรอคอย - ความมีระเบียบวินัย
๖.๓ ประหยัด และพอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่างประหยัด และพอเพียงเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ ใช้แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมา ใช้ใหม่	๑. ความประหยัด - การใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างประหยัด - รู้จักอดออม

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๗.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑มีส่วนร่วมใน การดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ๒. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ๓. การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้	๑. สิ่งแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียน และการดูแลรักษา ๒. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและ การอนุรักษ์
	๗.๑.๒ ทั้งขยะได้ถูก ที่	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนก สิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่าง คุ่มค่า ๓. การทำงานศิลปะที่ใช้วัสดุหรือสิ่งของที่ใช้ แล้วมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ ใหม่ ๔. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน	๑. ขยะและการคัดแยกขยะ ๒. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
๗.๒ มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทยและรัก ความเป็นไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยได้ เมื่อมี ผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมห้อง ถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมุติการปฏิบัติตนใน ความเป็นคนไทย	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาท และวัฒนธรรมไทย - การแสดงความเคารพ - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณ และขอ โทษ

๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย ๓. การสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณ และขอโทษ
๗.๒.๓ หยุดเมื่อได้ยินเพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย ๓. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	๑. วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย ๓. การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน	๑. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ๒. การรู้จักรอคอย
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเพื่อน	๑. การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ ๒. การเล่นตามมุมประสบการณ์ ๓. การเล่นนอกห้องเรียน	๑. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ๒. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
	๘.๒.๒ ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ	๑. การแสดงมารยาทที่ดี ๒. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น
๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ	๑. การปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน
	๘.๓.๑ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม	๑. ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม

	ชี้แนะ	เพื่อน	
	๘.๓.๓ ยอมรับการ ประนีประนอมแก้ไข ปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นหรือ ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม เพื่อน ๓. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการ แก้ปัญหา ๔. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความ ขัดแย้ง	๑. การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๙.๑ สนทนา โต้ตอบและเล่า เรื่องให้ผู้อื่น เข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจน จบและโต้ตอบ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	๑. การรอจังหวะที่เหมาะสมในการพูด	๑. การฟังผู้อื่นพูดจนจบรอ จังหวะที่พูด
	๙.๑.๒ เล่า เรื่องด้วย ประโยคสั้นๆ	๑. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับ ตนเอง	๑. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเอง
๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และ สัญลักษณ์ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพ และพูดข้อความด้วย ภาษาของตน	๑. การอ่านหนังสือภาพ นิทาน หลากหลาย ประเภท/รูปแบบ การอ่านอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ	๑. การอ่านหนังสือภาพที่ถูก วิธี
	๙.๒.๒ เขียนขีด เขียน อย่างมีทิศทาง	การเขียนภาพและการเล่นกับสี การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียน อิสระ	๑. การลากเส้นอิสระ ๒. การวาดภาพ

ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๐.๑ มี ความสามารถ ในการคิดรวบ ยอด	๑๐.๑.๑ บอก ลักษณะของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ ประสาทสัมผัส	๑. การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการ เรียงลำดับ สิ่งต่างๆ ตามลักษณะความยาว/ ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๒. การพูดเรียงลำดับเพื่อใช้ในการสื่อสาร ๓. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การ เปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม ๔. การสังเกตสิ่งต่างๆ และสถานที่จาก มุมมองที่ต่างกัน ๕. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนก สิ่งต่างๆตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง	๑. ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ๒. การเปรียบเทียบ ๓. การแสดงตำแหน่ง, ทิศทาง ๔. เรียนรู้จากสิ่งของ เครื่องใช้ ยานพาหนะและ การสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น สี รูปทรง ขนาด จำนวน ฯลฯ ๕. เรียนรู้จากสิ่งของ เครื่องใช้ ยานพาหนะและ การสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้ใน ชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น สี รูปทรง ขนาด จำนวน ฯลฯ
	๑๐.๑.๒ จับคู่หรือ เปรียบเทียบสิ่งต่างๆ โดยใช้ลักษณะ หรือ หน้าที่การใช้งาน เพียงลักษณะเดียว		
	๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่ง ต่างๆตามลักษณะ หรือหน้าที่การใช้งาน		
	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับ สิ่งของหรือเหตุการณ์ อย่างน้อย ๓ ลำดับ		
๑๐.๒ มี ความสามารถ ในการคิดเชิง เหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุผลที่ เกิดขึ้น ในเหตุการณ์ หรือการกระทำเมื่อมี ผู้ชี้แนะ	๑. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่อาจ เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๒. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่ เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ	๑. การแสดงความคิดเห็น ๒. การรวบรวมข้อมูลง่าย ๆ
	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้น		
๑๐.๓ มี	๑๐.๓.๑ ตัดสินใจใน	๑. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจาก	๑. เรียนรู้ที่จะขอความ

ความสามารถ ในการคิด แก้ปัญหาและ ตัดสินใจ	เรื่องง่ายๆ	ข้อมูลอย่างมีเหตุผล	ช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา ๒. เรียนรู้ที่จะตัดสินใจใน เรื่องง่าย ๆ
	๑๐.๓.๒ แก้ปัญหา โดยลองผิด ลองถูก	๒. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมใน กระบวนการแก้ปัญหา	

ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๑.๑ ทำงาน ศิลปะตาม จินตนาการและ ความคิด สร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงาน ศิลปะเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ของตนเอง	๑. การรับรู้ และแสดงความคิดความรู้สึก ผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน ๒. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย	๑. การเล่นสี ๒. การวาดภาพ ๓. การประดิษฐ์ชิ้นงาน
๑๑.๒ แสดง ท่าทาง/ เคลื่อนไหว ตามจินตนาการ อย่างสร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหว ท่าทางเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ของตนเอง	๑. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ	๑. แสดงท่าทางตาม จินตนาการ ตามความคิด

ด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	สาระการเรียนรู้รายปี	
	เด็กปฐมวัย ๓ - ๔ ปี	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
๑๒.๑ มีเจตคติ ที่ดีต่อการ เรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจฟัง หรืออ่านหนังสือด้วย ตนเอง	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ รอบตัว ๒. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ	๑. การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียน ๒. มีความกระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม การสนทนาโต้ตอบกับครู
	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการ เข้าร่วมกิจกรรม		
๑๒.๒ มี ความสามารถ	๑๒.๒.๑ ค้นหา คำตอบของข้อสงสัย	๑. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบ ของข้อสงสัยต่างๆ	๑. การแสวงหาคำตอบ/ ข้อสงสัยต่าง ๆ

ในการแสวงหา ความรู้	ต่างๆ ตามวิธีการเมื่อ มีผู้ชี้แนะ	๒. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและ นำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ใน รูปแบบต่างๆและแผนภูมิอย่างง่าย	๒. การเชื่อมโยงความรู้ และทักษะต่าง ๆ ใช้ใน ชีวิตประจำวัน
	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยค คำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการ ค้นหาคำตอบ		

การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี

มาตรฐานที่ ๑

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - น้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ	๑. รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ๒. ล้างมือได้ ๓. บอกความต้องการเมื่อจะขับถ่าย ๔. ปฏิบัติตนให้ปลอดภัย ๕. สนใจและสนุกกับการออกกำลังกาย

มาตรฐานที่ ๒

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - มีความรู้และทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่	๑. ปีนเครื่องเล่นสนามได้ ๒. เดินบนกระดานทรงตัวโดยใช้แขนช่วยทรงตัว ๓. เดินขึ้นบันไดโดยใช้มือจับราวบันได ๔. เคลื่อนไหวร่างกายตามเพลงได้แต่ยังไม่ทำ ท่าทางประกอบ ๕. วิ่งและหยุดได้ ๖. กระโดดพร้อมกันสองขา ๗. กระโดดขาเดียวได้ ๘. โยนลูกบอลไปข้างหน้าได้ ๙. รับลูกบอลโดยใช้แขนช่วย
- มีความรู้และทักษะในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก	๑. ปั่นและคลึงเป็นเส้นยาว ก้อนกลมหรือแบบ ๒. ร้อยวัสดุที่มีขนาดใหญ่ ๑ นิ้วต่อกันประมาณ ๓-๔ ลูกได้ ๓. ตัดกระดาษด้วยกรรไกรได้ ๔. ต่อบล็อกซ้อนกันได้ ๕ ชั้นเป็นแนวตั้ง

	๕. วาดภาพขีดเขียนตามจินตนาการได้
--	----------------------------------

มาตรฐานที่ ๓

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - ร่าเริงสดชื่นแจ่มใส อารมณ์ดี - พึงพอใจในตนเองและผู้อื่น	๑. ร่าเริง สดชื่น แจ่มใส อารมณ์ดีเมื่อได้รับคำชมหรือรางวัล ๒. แสดงท่าทางพอใจเมื่อสามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๔

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - ช่วยเหลือและแบ่งปัน - แสดงความรัก ความเมตตา - มีวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด - อดทน - รับผิดชอบ	- ช่วยเหลือและแบ่งปันได้บ้างเมื่อมีผู้ร้องขอ - แสดงความรักเพื่อนและมีเมตตาต่อสัตว์ ต้นไม้ตามคำแนะนำของครู - เข้าแถวได้ เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จ - มีความอดทน รอคอยได้ตามคำเตือนของครู - ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายโดยมีการดูแลและช่วยเหลือบ้าง

มาตรฐานที่ ๕

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก - ชื่นชมในศิลปะ ดนตรี - เคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย รักการออกกำลังกาย	- เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะท่วงท่าคล้องจองและร้องเพลงได้ - เคลื่อนไหวร่างกายตามเพลง ตามแบบที่ครูแสดง ชอบเล่นออกกำลังกาย

มาตรฐานที่ ๖

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - รู้จักช่วยเหลือตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - บอกชื่อจริงชื่อเล่น เพศของตนเองได้ - ระมัดระวังตนเองและดูแลให้ปลอดภัย โดยมีผู้อื่นคอยตักเตือน - ช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยเมื่อประสบปัญหา - รับประทานอาหารด้วยตนเองได้ - ล้างหน้าแปรงฟันได้ด้วยตนเอง - ดูแลตนเองในการขับถ่ายและพักผ่อน

มาตรฐานที่ ๗

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๓ ธรรมชาติรอบตัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย - มีสัมมาคารวะและมารยาท ตามวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่ทิ้งขว้างหรือทำลายของสาธารณะ หรือธรรมชาติ - ทิ้งขยะให้ถูกที่ - ช่วยกันดูแลต้นไม้ - มีมารยาทในการไหว้ แสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ - มีมารยาทในการฟังและการพูด - ใช้วาจาสุภาพ ไพเราะเหมาะสมกับวัย - มีมารยาทในการรับประทานอาหาร

มาตรฐานที่ ๘

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การอยู่ร่วมกันในสังคมการเคารพสิทธิของผู้อื่น - ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ - ปฏิบัติตามข้อตกลงเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ระบอบประชาธิปไตย 	<ul style="list-style-type: none"> - เล่นและทำกิจกรรมในกลุ่มเพื่อนได้ - เคารพสิทธิผู้อื่น - ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ - รู้จัดเป็นผู้ให้และผู้รับ - รับรู้ว่าข้อตกลงเป็นสิ่งที่ต้องยึดถือปฏิบัติร่วมกัน - เล่นในกลุ่มเพื่อนได้บ้างแต่เป็นการเล่นเลียนแบบคนอื่น

มาตรฐานที่ ๙

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสาร - การเขียนภาพสัญลักษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สนทนาโต้ตอบเป็นคำสั้นๆ ได้ - เขียนหรือขีดเขียนเป็นเส้นหรือภาพ

มาตรฐานที่ ๑๐

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๔ สิ่งต่างๆรอบตัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคิดเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ - การคิดแก้ปัญหา - การจำแนกเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่าง - การเรียงลำดับต่างๆ - การนับและรู้ค่าจำนวน - การเข้าใจตำแหน่ง ระยะทาง และทิศทาง - การเปรียบเทียบเวลาต่างๆ - การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ - ฤดูกาล 	<ul style="list-style-type: none"> - บอก/แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้สิ่งที่อยู่ตัวกันเป็นเกณฑ์ - แก้ปัญหาในการเล่นได้ด้วยตนเองเมื่อได้รับคำแนะนำ - จำแนก จัดกลุ่มสิ่งของต่างๆตามสีรูปร่างลักษณะได้ - เรียงลำดับสิ่งต่างๆได้อย่างน้อย ๓ อย่าง - นับเลขเรียงลำดับ ๑-๑๐ ได้ - รู้ค่าและบอกค่าจำนวน ๑-๓ ได้ - รู้ค่าและบอกค่าจำนวน น้อยกว่าและมากกว่าได้ - บอกแสดงตำแหน่ง ใน นอก ได้ - บอกแสดงระยะ โกล ใกล้ได้ - บอกแสดงทิศทาง ขึ้น ลง เข้า ออก ได้ - บอกเวลากลางวัน กลางคืนตามภาพที่ครูเสนอได้ - เรียงลำดับเหตุการณ์ได้ ๓ ลำดับตามแบบของครู - บอกฤดูกาลต่างๆ ได้อย่างง่ายตามคำแนะนำของครู

มาตรฐานที่ ๑๑

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในด้านศิลปะ และดนตรี - การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ - ความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างผลงานและแสดงท่าทางประกอบดนตรีและตามจินตนาการได้ - บอก แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้ - สร้างผลงานตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตนได้

มาตรฐานที่ ๑๒

สาระที่ควรเรียนรู้ และรายละเอียด	ชั้นปฐมวัย ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๔ สิ่งต่างๆรอบตัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคิด - การใช้ภาษา 	<ul style="list-style-type: none"> - เก็บข้อมูลโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้ - สร้างงานตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของตนเอง - ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้ - สนทนาโต้ตอบซักถามเรื่องราวสั้นๆได้ - บอกความต้องการขั้นพื้นฐานได้ เช่น หิว ร้อน ปวด - บอกชื่ออวัยวะของร่างกายและสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวได้ - เลียนแบบครูได้ - มองภาพซ้ำภาพ พร้อมกับบอกเสียงตามครูได้ - เปิดและทำทำอ่านหนังสือได้ - ชีตเขียนตามความพอใจ แสดงถึงความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อเล็กได้

ผังมโนทัศน์ หลักสูตรท้องถิ่น “ทุ่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา”

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ พุทธบูชาแห่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(เชิดชูภูมิปัญญา)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๒ บุคคล สถานที่แวดล้อมเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ทางสังคม - การเล่น/การทำกิจกรรม - วางแผนตัดสินใจเลือกลงมือปฏิบัติ - การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น - มีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสนุกสนานในการมาโรงเรียน - การร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน - เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง
<p>สาระที่ ๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคิด - การใช้ภาษา - การสังเกต การจำแนกและการเปรียบเทียบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสนใจในการเรียนรู้ รู้จักสังเกต - การฟังแล้วจับใจความและเข้าใจในเรื่องที่ฟัง - การรู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ พุทธบูชาแห่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(ประวัติลำคำ)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๒ บุคคล สถานที่แวดล้อมเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ทางสังคม - การเล่น/การทำกิจกรรม - วางแผนตัดสินใจเลือกลงมือปฏิบัติ - การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น - มีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย - คุณธรรม จริยธรรม - การรักษาสาธารณสมบัติ - สถานที่สำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงออกอารมณ์ได้เหมาะสมตามสถานการณ์ - เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง - สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง - สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ทุ่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(เมือง
ประชาธิปไตย)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๒ บุคคล สถานที่ แวดล้อมเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ทางสังคม - การเล่น/การทำกิจกรรม - การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น - มีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย - มีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น - คุณธรรม จริยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงออกอารมณ์ได้เหมาะสมตามสถานการณ์ - เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน – หลัง - สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่าง ต่อเนื่อง - สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมี รายละเอียดเพิ่มขึ้น

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ทุ่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(เมือง
ประชาธิปไตย)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
<p>สาระที่ ๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การคิด - การใช้ภาษา - การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสนใจในการเรียนรู้ รู้จักสังเกต - การฟังแล้วจับใจความและเข้าใจในเรื่องที่ฟัง - การรู้จักใช้คำถาม “ทำไม” - การรับรู้ผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน - การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ทุ่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(สร้างรายได้
จากอาชีพสุจริต)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
สาระที่ ๒ บุคคล สถานที่ แวดล้อมเด็ก - การเรียนรู้ทางสังคม - การเล่น/การทำกิจกรรม - การวางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติ - การมีประสบการณ์ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น - มีประสบการณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย - มีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ และความ ต้องการของตนเองและผู้อื่น - คุณธรรม จริยธรรม	- แสดงออกอารมณ์ได้เหมาะสมตามสถานการณ์ - เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ รอคอยตามลำดับก่อน – หลัง - สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง - สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น - การเลียนแบบ - การสังเกต

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ทุ่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(สร้างรายได้จากอาชีพสุจริต)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
สาระที่ ๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก - การคิด - การใช้ภาษา - การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ - การปฏิบัติตามคำสั่ง	- ความสนใจในการเรียนรู้ รู้จักสังเกต - การฟังแล้วจับใจความและเข้าใจในเรื่องที่ฟัง - การรู้จักใช้คำถาม “ทำไม” - การรับรู้ผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน - การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ทุ่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(คุณภาพชีวิตปลอดภัย)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
สาระที่ ๑ ตัวเด็ก - การรักษาสุขภาพ	- การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย

<ul style="list-style-type: none"> - การรักษาความปลอดภัย - การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ - คุณธรรม จริยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในกิจกรรมประจำวัน - การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้ด้วยตนเอง
--	---

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ท่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(คุณภาพชีวิตปลอดภัย)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
สาระที่ ๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก <ul style="list-style-type: none"> - การคิด - การใช้ภาษา - การปฏิบัติตามคำสั่ง - การอ่าน - การขีดเขียน - การสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ 	<ul style="list-style-type: none"> - การฟังแล้วจับใจความและเข้าใจในเรื่องที่ฟัง - การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด - การรับรู้ผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และผลงาน - การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย และรูปแบบต่าง ๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง - การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมาย

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ท่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา (ใส่ใจประเพณีวัฒนธรรม)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
สาระที่ ๒ บุคคล สถานที่แวดล้อมเด็ก <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ทางสังคม - การปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย 	<ul style="list-style-type: none"> - มีโอกาสรับรู้ความรู้สึก ความสนใจ / ความต้องการของตนเองและผู้อื่น

<ul style="list-style-type: none"> - การแสดงความเคารพ - การมีมารยาทในการปฏิบัติตน - การเรียนรู้วัฒนธรรมวันสำคัญของท้องถิ่น - คุณธรรม จริยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น - การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ และความเป็นไทย - การปฏิบัติตนตามศาสนาที่นับถือ - การร่วมกิจกรรมทางศาสนากับครอบครัว
---	---

ตารางวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ ท่งหัวช้างแหล่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา(งามล้ำพระธาตุ
ดอยกวางคำ)

สาระการเรียนรู้	ชั้นเตรียมอนุบาล ๓-๔ ปี
สาระที่ ๓ ธรรมชาติรอบตัว <ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ทางสังคม - สถานที่สำคัญ - การแสดงความเคารพ - คุณธรรม จริยธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - การวางแผนตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติ - มีโอกาสรับรู้ความรู้สึก ความสนใจ / ความต้องการของตนเองและผู้อื่น - การรักษาสาธารณะสมบัติ - การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น

ควรเรียนรู้ เราและอาเซียน
การจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลร่ม

๑) ธงอาเซียน

๑) แผนที่ที่ตั้ง/สถานที่
สำคัญและ-
แหล่งท่องเที่ยว

ระยะเวลาเรียน

เวลาเรียนตลอดหลักสูตร ๑ ปี ปีละ ๔๐ สัปดาห์ สัปดาห์ละ ๕ วัน วันละ ๖ - ๗ ชั่วโมง

ตารางแสดงจำนวนหน่วยการจัดประสบการณ์ ภาคเรียนที่ ๑ มีจำนวนทั้งหมด ๒๐ หน่วย

สัปดาห์ที่	วันที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	๒๑ - ๒๕ พ.ค. ๖๑	แรกรับประทับใจ
๒	๒๘ พ.ค ๖๑ - ๑ มิ.ย. ๖๑	ชื่อนั้นสำคัญไฉน
๓	๔ - ๘ มิ.ย. ๖๑	โรงเรียนของเรา

๔	๑๑ - ๑๕ มิ.ย. ๖๑	บุคคลที่ควรรู้จักในโรงเรียน
๕	๑๘ - ๒๒ มิ.ย. ๖๑	เด็กดีมีวินัย
๖	๒๕ - ๒๙ มิ.ย. ๖๑	หนูน้อยนักสัมผัส
๗	๒ - ๖ ก.ค. ๖๑	ปลอดภัยไว้ก่อน
๘	๙ - ๑๓ ก.ค. ๖๑	ของเล่น / ของใช้
๙	๑๖ - ๒๐ ก.ค. ๖๑	ครอบครัวสุขสันต์
๑๐	๒๓ - ๒๗ ก.ค. ๖๑	วันอาสาฬหบูชา - วันเข้าพรรษา
๑๑	๓๐ มิ.ย. - ๓ ส.ค.	บ้านใกล้เรือนเคียง
๑๒	๖ - ๑๐ ส.ค. ๖๑	แม่ของฉัน
๑๓	๑๓ - ๑๗ ส.ค. ๖๑	ชุมชนของเรา
๑๔	๒๐ - ๒๔ ส.ค. ๖๑	ลำพูนเมืองน่าอยู่
๑๕	๒๗ - ๓๑ ส.ค. ๖๑	ฝนตกพรา พรา
๑๖	๓ - ๗ ก.ย. ๖๑	อาชีพในฝัน
๑๗	๑๐ - ๑๔ ก.ย. ๖๑	ข้ามหอคจรรย์
๑๘	๑๗ - ๒๑ ก.ย. ๖๑	กินดี อยู่ดี มีสุข
๑๙	๒๔ - ๒๘ ก.ย. ๖๑	สลากภัตร
๒๐	๑ - ๕ ต.ค. ๖๑	สัตว์โลกผู้น่ารัก

ตารางแสดงจำนวนหน่วยการจัดประสบการณ์ ภาคเรียนที่ ๒ มีจำนวนทั้งหมด ๒๐ หน่วย

หน่วยการเรียนรู้	วันที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	๕ - ๙ พ.ย. ๖๑	สิ่งมีชีวิต
๒	๑๒ - ๑๖ พ.ย. ๖๑	สิ่งไม่มีชีวิต
๓	๑๙ - ๒๓ พ.ย. ๖๑	วันลอยกระทง
๔	๒๖ - ๓๐ พ.ย. ๖๑	ฤดูหนาวแสนหนาว
๕	๓ - ๗ ธ.ค. ๖๑	วันพ่อแห่งชาติ
๖	๑๐ - ๑๔ ธ.ค. ๖๑	ผัก - ผลไม้ในฤดูหนาว
๗	๑๗ - ๒๑ ธ.ค. ๖๑	แม่น้ำลี้
๘	๒๔ - ๒๘ ธ.ค. ๖๑	วันขึ้นปีใหม่
๙	๑ - ๔ ม.ค. ๖๒	หนูเป็นเด็กไทย

๑๐	๗ - ๑๑ ม.ค. ๖๒	วันเด็ก วันครู
๑๑	๑๔ - ๑๘ ม.ค. ๖๒	กลางวัน - กลางคืน
๑๒	๒๑ - ๒๕ ม.ค. ๖๒	สีเส้นสดใส
๑๓	๒๘ ม.ค. - ๑ ก.พ. ๖๒	การคมนาคม
๑๔	๔ - ๘ ก.พ. ๖๒	การสื่อสาร
๑๕	๑๑ - ๑๕ ก.พ. ๖๒	โลกสวยด้วยมือเรา
๑๖	๑๘ - ๒๒ ก.พ. ๖๒	วันมาฆบูชา
๑๗	๒๕ ก.พ.- ๑ มี.ค. ๖๒	คณิตคิดสนุก
๑๘	๔ - ๘ มี.ค. ๖๒	วิทยาศาสตร์น่ารู้
๑๙	๑๑ - ๑๕ มี.ค. ๖๒	ฤดูร้อนหรรษา
๒๐	๑๘ - ๒๒ มี.ค. ๖๒	อาเซียนของเรา

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓ - ๔ ปี ของโรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะบูรณาการผ่านการเล่น การลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่จัดเป็นรายวิชา โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม ได้ยึดทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียต์ (Jean Piaget) และแนวสอนไฮสโคป (High Scope) เป็นการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบลงมือทำผ่านการเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและภารกิจที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและการแก้ปัญหาอย่าง

กระตือรือร้นโดยการให้โอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่างๆอย่างอิสระ ซึ่งตรงตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางจัดประสบการณ์ ดังนี้โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

๑ หลักการจัดประสบการณ์

๑. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้หลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
๒. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
๓. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก
๔. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
๕. ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒ แนวทางการจัดประสบการณ์

๑. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
๒. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
๓. จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะ และสาระการเรียนรู้
๔. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยครูหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
๕. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน
๖. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
๗. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
๘. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่ดีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
๙. จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน
๑๐. จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อแหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

๓. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี ของโรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม ที่นำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันที่หลากหลายรูปแบบเป็นการช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์ทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร ที่สำคัญครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันของโรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม มีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๑. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

๑. วัย ๓-๔ ปี มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ ๘-๑๒ นาที

๒. วัย ๔ - ๕ ปี มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ ๑๒-๑๕ นาที

๒. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักเลือกตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที

๔. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย ควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันได้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

๑. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่ายเล่นอิสระ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๒. การพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อมือ-นิ้วมือการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือและระบบประสาทตามือได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องสัมผัส เล่นเกมการศึกษา ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม และใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

๓. การพัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

๔. การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รับผิดชอบความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น โดยรวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของความร่วมมือ เก็บของเข้าที่ เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ
๕. การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ และคิดเชิงเหตุผลทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายและเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ศึกษาออกสถานที่ เล่นเกมการศึกษา ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมทั้งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่และรายบุคคล
๖. การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง พูด อ่าน เขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ
๗. การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

สำหรับการนำแนวคิดจากนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกบาลได้นำนวัตกรรมการจัดประสบการณ์ต่อไปนี้มาใช้ คือ

การจัดประสบการณ์แบบกิจกรรม (Activity – Oriented Approach)

การจัด ประสบการณ์แบบนี้มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ กิจกรรมที่จัดขึ้น จะเป็นกิจกรรมที่มีความหมายและให้การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเล่นเกมทางการศึกษา (Educational Games) การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Playing) การสาธิต (Demonstration) การแสดงละคร (Dramatization) ฯลฯ แต่ละแบบก็จะมีจุดเน้นต่างกันไป การตัดสินใจเลือกแบบใดต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ การเลือกรูปแบบควรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาและให้เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหา นั้น ซึ่งการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการบูรณาการการจัดประสบการณ์แบบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (เยาวพา เดชะคุปต์, ๒๕๕๒ : ๑๑๑)

การจัดประสบการณ์แบบภาษาโดยรวม/ธรรมชาติ (Whole Language)

เป็นวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้พื้นฐานประสบการณ์ และความเข้าใจของผู้เรียนเป็นหลักของการเรียนการสอน การสอนภาษาแบบธรรมชาติมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์จริงที่มีความหมายต่อเด็ก สามารถจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ เช่น การศึกษานอกสถานที่ การทำสวน การอ่าน

เรื่องราวหรือนิทานให้ฟัง การพูดคุยในสถานการณ์ต่างๆ การเล่นเกม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี่จะต้องอาศัยสภาพแวดล้อมของหนังสือ ภาพ สิ่งของรอบตัว ธรรมชาติ เป็นแหล่งความรู้ เน้นการ ปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก เด็กกับเพื่อน และบุคคลอื่นๆ เปิดโอกาสให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดลงสู่สัญลักษณ์ในรูปแบบของการวาด การเขียนตัวอักษร และภาษาพูดก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในขณะที่ลงมือปฏิบัติหรือสื่อสารในลักษณะต่างๆ ส่งผลให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีความหมาย เรียนรู้พัฒนาความสามารถ ได้คิดได้แก้ปัญหา ได้สร้างสรรค์ผลงานตลอดเวลา ซึ่งการเรียนการสอนแบบนี้จะทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กง่ายและสนุก มีประสบการณ์ตรงได้อภิปรายพูดคุยในบรรยากาศที่อบอุ่นยอมรับ ช่วย让孩子เรียนอย่างมีความสุขและไม่เรียนด้วยตนเอง

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach)

เป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ จากการศึกษาค้นคว้าอย่างลึกซึ้งจากเรื่องที่เด็กสนใจ และเปิดโอกาสให้ เด็กได้เลือกทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ เด็กได้ร่วมมือกันวางแผนกำหนดแนวทางการเรียนรู้ และใช้ระยะเวลาตามความต้องการของเด็ก เป็นการส่งเสริมกระบวนการการทำงานกลุ่มร่วมกันอย่างมีความสุข โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกกระตุ้นให้คิดและเป็นผู้ร่วมงาน โดยเด็กจะสามารถคิดตัดสินใจเลือก และดำเนินกิจกรรมแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการทำโครงการร่วมกันอันเป็นผลมาจากความสนใจและความท้าทายของโครงการ การดำเนินการจัดกิจกรรมแบบโครงการ ๔ ระยะ (วัฒนา มัคคสมัน. ๒๕๓๙)

ระยะที่ ๑ เตรียมเข้าสู่โครงการ

แนวการดำเนินกิจกรรม

๑. เชิญชวนให้เด็กเสนอแนะเกี่ยวกับหัวข้อที่สนใจ
๒. ร่วมกันพิจารณา และคัดเลือกหัวข้อโดยใช้การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อที่เด็ก สนใจ และร่วมกันอภิปราย คัดเลือกหัวข้อที่สนใจ
๓. เสนอผลการลงมติคัดเลือกหัวข้อสำหรับทำโครงการร่วมกัน
๔. เชิญชวนให้เด็กตั้งคำถามที่สนใจเพื่อค้นหาคำตอบเกี่ยวกับหัวข้อที่ร่วมกันคัดเลือก
๕. แจงข่าวสารถึงผู้ปกครองเพื่อนำเสนอเกี่ยวกับหัวข้อโครงการ และรูปแบบการจัดกิจกรรมของเด็ก

ระยะที่ ๒ เริ่มต้นโครงการ

แนวการดำเนินกิจกรรม

๑. นำคำถามมาพิจารณาเพื่อค้นหาความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เดิมของเด็กที่มี เกี่ยวกับหัวข้อ โดยจัดคำถามในรูปแบบเครือข่ายใยแมงมุม (web)
๒. เชิญชวนและแนะนำให้เด็กนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหัวข้อจากประสบการณ์เดิมเสนอในรูปแบบต่าง ๆ ตามความสนใจ เช่น การวาดภาพ การปั้น เป็นต้น
๓. ร่วมกันสรุปประเด็นคำถาม จัดหมวดหมู่คำถามเพื่อศึกษา ค้นหาคำตอบ
๔. เด็กร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับหัวข้อโครงการ
๕. ค้นหาความรู้ ความเข้าใจใหม่ โดยร่วมกันกำหนดทิศทางการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมร่วมกัน
๖. ระดมสมองเพื่อวางแผนในการศึกษาหัวข้อที่เลือกไว้
๗. แนะนำวิธีการให้เด็กสร้างแผนภูมิคำถามเครือข่ายการเรียนรู้
๘. เชิญชวนให้เด็กตั้งคำถาม สมมุติฐาน หรือคาดคะเนเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กต้องการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับหัวข้อ
๙. เด็กพิจารณาวางแผนทำกิจกรรมที่เด็กมีความสนใจในแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งจะนำเด็กให้ค้นหาคำตอบที่ต้องการและพัฒนาโครงการที่สร้างขึ้น (อาจเริ่มจากเด็กคิดวางแผนเป็นรายบุคคล แล้วนำมาอภิปรายในกลุ่ม)

๑๐. สังเกตการศึกษาค้นคว้าของเด็ก และร่วมพูดคุย กระตุ้นสนับสนุน ให้เด็กคิดแก้ปัญหาในการทำโครงการร่วมกัน

๑๑. ร่วมกันค้นหาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อค้นคว้าเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่

๑๒. ค้นหาคำตอบที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือในโครงการที่เด็กวางแผนไว้ (เป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม)

๑๓. เตรียมการสำหรับปฏิบัติการภาคสนาม เพื่อค้นคว้าในประเด็นที่ต้องการค้นหาคำตอบอย่างลึกซึ้งในการแก้ปัญหา นำไปสู่การพัฒนาโครงการในระยะต่อไป

ระยะที่ ๓ พัฒนาโครงการ

แนวการดำเนินกิจกรรม

๑. เด็กดำเนินการค้นหาความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในโครงการที่เด็กริเริ่มไว้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่งได้วางแผนเตรียมการไว้ในระยะที่ ๑ เช่น การไปศึกษาดูงาน การพบปะพูดคุยกับผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

๒. ให้การสนับสนุนเด็กในการค้นคว้า เพื่อให้เด็กค้นพบความรู้ใหม่ และคำตอบที่ถูกต้องจากคำถาม หรือข้อสงสัยของเด็ก และนำความรู้ใหม่มาใช้ในโครงการ

๓. เด็กนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนาโครงการ

๔. เด็กเพิ่มเติมข้อความรู้ใหม่ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้

๕. เด็กทบทวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาจากผลงาน และขั้นตอนการทำงานโครงการจากการจัดป้ายนิเทศแสดงผลงาน และภาพถ่ายการทำงานที่ผ่านมา

๖. เด็กทดสอบสิ่งที่ได้จากโครงการ เพื่อให้เด็กค้นหาสิ่งที่ควรแก้ไขและปรับปรุง

๗. ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อแก้ไข ปรับปรุง

๘. เมื่อสังเกตว่าเด็กทุกคนพอใจในผลงานที่ทำ และต้องการนำเสนอผลงาน ครูควรเชิญชวนให้เด็กร่วมกันคิดหาวิธีการนำเสนอผลงานที่ทำในโครงการ

๙. เด็กเสนอแนะวิธีการในการนำเสนอผลงานในโครงการ ซึ่งโครงการจะพัฒนาไปสู่ระยะที่ ๔ สรุปและอภิปรายผลโครงการต่อไป

ระยะที่ ๔ สรุปและอภิปรายผล

๑. เด็กร่วมกันวางแผนในการจัดแสดงผลงานที่ทำในโครงการตามที่ได้เสนอแนะ

๒. ครูและเด็กช่วยกันปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ เช่น การจัดนิทรรศการ จัดการแสดง เป็นต้น

๓. ครูเชิญชวนผู้ปกครอง ครู นักเรียน และบุคคลที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการจัดแสดงผลงานในโครงการของเด็ก

๔. เด็กนำเสนอผลงานที่ได้ซักซ้อมเตรียมการไว้และแนะนำผลงานที่ทำ

๕. เมื่อสิ้นสุดการแสดงผลงาน ครูและเด็กร่วมกันประเมินความสำเร็จของโครงการ และนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

๖. ค้นหาความสนใจและเตรียมการวางแผนเข้าสู่โครงการใหม่ต่อไป

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงามให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในโรงเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. ความสะอาด ความปลอดภัย
๒. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
๓. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
๔. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น ฯลฯ
๕. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
๖. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดตั้งคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

๑. พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและผู้สอน

- ๑.๑ ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- ๑.๒ ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ๑.๓ ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
- ๑.๔ ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
- ๑.๕ ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๒. พื้นที่ปฏิบัติการกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๓. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะฯลฯ ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุ อุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ ๖๐ นาทีการจัดมุมเล่นต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ๓.๑ ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓-๕ มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง
- ๓.๒ ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก
- ๓.๓ ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนอาจจัดให้มีการจำลองการเกิดผีเสื้อล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
- ๓.๔ ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น
- ๓.๕ ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

มุมบล็อก

เป็นมุมที่จัดเก็บบล็อกไม้ต้นที่มีขนาดและรูปร่างต่างๆกัน เด็กสามารถนำมาเล่นต่อประกอบกัน เป็นสิ่งต่าง ๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

การจัด

มุมนักอ่านเป็นมุมที่ควรจัดให้อยู่ห่างจากมุมที่ต้องการความสงบ เช่น มุมหนังสือ ทั้งนี้เพราะเสียงจากการเล่นก่อกำบังลูกอาจทำลายสมาธิเด็กที่อยู่ในมุมหนังสือได้นอกจากนี้ยังควรอยู่ห่างจากทางเดินผ่านหรือทางเข้าออกของห้องเพื่อไม่ใช้กีดขวางทางเดินหรือเกิดอันตรายจากการเดินสะดุดกำบังลูก การจัดเก็บกำบังลูกเหล่านี้ ควรจัดวางไว้ในระดับที่เด็กสามารถหยิบมาเล่น หรือนำเก็บด้วยตนเองได้อย่างสะดวกปลอดภัย และควรติดฝักให้เด็กหัดจัดเก็บเป็นหมวดหมู่เพื่อความเป็นระเบียบ สวยงาม

มุมหนังสือ

ในห้องเรียนควรมีที่เสียบสงบ สำหรับให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ผู้สอนควรได้จัดมุมหนังสือให้เด็กได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และได้ทำกิจกรรมสงบๆตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ

การจัด

มุมหนังสือ เป็นมุมที่ต้องการความสงบควรจัดห่างจากมุมที่มีเสียง เช่น มุมนักอ่าน มุมนักวาดภาพ ฯลฯ และควรจัดบรรยากาศสงบใจให้เด็กได้เข้าไปใช้เพื่อเด็กจะได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก

มุมนักวาดภาพ

มุมนักวาดภาพ เป็นมุมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้านหรือชุมชนมาเล่นแสดงบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามจินตนาการของตน เช่น เป็นพ่อแม่ในมุมนักวาดภาพ เป็นหมอในมุมนักวาดภาพ เป็นพ่อค้าแม่ค้าในมุมนักวาดภาพ ฯลฯ การเล่นดังกล่าวเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททางสังคมที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตจริง

การจัด

มุมนักวาดภาพนี้ ควรอยู่ใกล้มุมนักอ่านและอาจจัดให้เป็นสถานที่ต่างๆ นอกเหนือจากการจัดเป็นบ้าน โดยสังเกตการเล่นและความสนใจของเด็กว่ามีการเล่นเปลี่ยนแปลงบทบาทการเล่นจากบทบาทเดิมไปสู่รูปแบบการเล่นอื่นหรือไม่ อุปกรณ์ที่นำมาจัดก็ควรเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็กเช่นกัน ดังนั้นมุมนักวาดภาพจึงอาจจัดเป็นบ้าน ร้านอาหาร ร้านขายของ ร้านเสริมสวย โรงพยาบาล เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันอุปกรณ์ที่นำมาจัดให้เด็กต้องไม่เป็นอันตรายและมีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

มุมวิทยาศาสตร์

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษาเป็นมุมเล่นที่ผู้สอนจัดรวบรวมสิ่งของต่างๆ หรือสิ่งที่มีในธรรมชาติมาให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ทดลอง ค้นพบด้วยตนเองซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็ก

การจัด

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษาเป็นมุมที่ต้องการความสงบคล้ายมุมหนังสือ จึงอาจจัดไว้ใกล้กันได้ และเพื่อเราให้เด็กสนใจในสิ่งที่นำมาแสดง ของที่จัดวางไว้จึงควรอยู่ในระดับที่เด็กหยิบ จับ ดูวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นได้โดยสะดวก และสิ่งที่นำมาตั้งแสดงนั้น ไม่ควรจะต้องแสดงของสิ่งเดียวกันตลอดปี แต่ควรปรับเปลี่ยนให้น่าสนใจ

มุมนักศิลปะ

กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาเด็กได้หลายด้าน เช่น ทางด้านกล้ามเนื้อมือ ซึ่งจะช่วยให้มือของเด็กพร้อมที่จะจับดินสอเขียนหนังสือได้เมื่อไปเรียนในชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้ยังช่วยในการพัฒนาทางอารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา เด็กจะมีโอกาสทำงานตามลำพังและทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักปรับตัวที่จะทำงาน

ด้วยกันและส่งเสริมจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นการจัดให้มีมุมศิลปะจึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนามากขึ้นและยังสนองความสนใจ ความต้องการของเด็กวัยนี้ได้เป็นอย่างดี

การจัด

มุมศิลปะเป็นมุมหนึ่งที่ต้องใช้สมาธิในการทำงาน จึงควรจัดให้อยู่ในบริเวณมุม ที่ต้องการความสงบเช่นกัน อาจจัดเป็นโต๊ะสำหรับให้เด็กทำงานศิลปะ โดยมีผ้าพลาสติก หรือกระดาษปูกันเลอะเทอะก่อนทำงาน และจัดวางอุปกรณ์ทำงานศิลปะไว้บนโต๊ะ หรือจัดให้มีกระดานขาหยั่งสำหรับเด็กเขียนภาพระบายสีน้ำ สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆบริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆบริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

บริเวณสนามเด็กเล่น ต้องจัดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ดังนี้

สนามเด็กเล่น มีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน หวาย หญ้า พื้นสำหรับเล่นของเด็กที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่ม ที่นั่งแฉ่ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนาม สำหรับปีนป่าย ทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ และหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

ที่นั่งเล่นพักผ่อน จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้มีร่มเงา อาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

บริเวณธรรมชาติ ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษา มีไม่มากนัก อาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง

การใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้

สื่อประกอบการจัดกิจกรรม

สื่อประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ควรมีสื่อทั้งที่เป็นประเภท ๒ มิติ และ/หรือ ๓ มิติ ที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆให้ครบทุกด้าน สื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และ สัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม ได้กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน โดยจัดเป็นมุมประสบการณ์อย่างน้อยห้องเรียนละ ๔ มุมสลับสับเปลี่ยนสื่อไปตามหน่วยการจัดประสบการณ์เพื่อความหลากหลาย ดังนี้

กิจกรรมเสรี /การเล่นตามมุม

๑. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น ดังนี้

๑.๑ มุมบ้าน

- ❖ ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง ฯลฯ

- ❖ เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา
- ❖ เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี ตลับแป้ง ฯลฯ
- ❖ เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช้แล้ว ฯลฯ
- ❖ โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง
- ❖ ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหม้อ

- ❖ เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษามือป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหม้อ ฯลฯ
- ❖ อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๑.๓ มุมร้านค้า

- ❖ กล้องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว
- ❖ อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ

๒. มุมบล็อก

- ❖ ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปร่างต่างๆกัน จำนวนตั้งแต่ ๕๐ ขึ้นขึ้นไป
- ❖ ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ฯลฯ
- ❖ ภาพถ่ายต่างๆ
- ❖ ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปร่าง ขนาด

๓. มุมหนังสือ

- ❖ หนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้น ๆ พร้อมภาพ
- ❖ ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- ❖ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน ฯลฯ
- ❖ สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน
- ❖ อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- ❖ อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ตลับเทปนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง ฯลฯ

๔. มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา

- ❖ วัสดุต่าง ๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่าง ๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- ❖ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง ฯลฯ

๕. มุมอาเซียน

- ❖ ธงของแต่ละประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียน
- ❖ คำกล่าวทักทายของแต่ละประเทศ
- ❖ ภาพการแต่งกายประจำชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

กิจกรรมสร้างสรรค์ ควรมีวัสดุ อุปกรณ์ ดังนี้

๑. การวาดภาพและระบายสี

- สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- กระดาษ
- เลือคลุ่ม หรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- ❖ การเป่าสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- ❖ การหยดสี มี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- ❖ การพับสี มี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- ❖ การเทสี มี กระดาษ สีน้ำ
- ❖ การละเลงสี มี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- ❖ แม่พิมพ์ต่าง ๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย ฯลฯ
- ❖ แม่พิมพ์จากวัสดุอื่น ๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทราย ฯลฯ
- ❖ กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่าง ๆ ไม้ขนาดแบ่ง ฯลฯ

๕. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็ก

ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่าง ๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ ฯลฯ

๗. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย ฯลฯ

๘. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว ฯลฯ

๙. การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ พลาสติกชิ้นเล็ก ๆ รูปทรงต่าง ๆ ผู้เล่นสามารถนำมาต่อเป็นรูปแบบต่าง ๆ ตามความต้องการ

๑๐. การสร้างรูป เช่น จากกระดานปักหมุด จากแป้นตะปูที่ใช้หนังยางหรือเชือก ผูกดึงให้เป็นรูปร่างต่าง ๆ

เกมการศึกษา ตัวอย่างสื่อประเภทเกมการศึกษามีดังนี้

๑. เกมจับคู่

- ❖ จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน
- ❖ จับคู่ภาพเงา
- ❖ จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก
- ❖ จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน
- ❖ จับคู่ภาพส่วนเต็มกับส่วนย่อย
- ❖ จับคู่ภาพกับโครงร่าง
- ❖ จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- ❖ จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน

- ❖ จับคู่ภาพที่ซ้อนกัน
- ❖ จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม
- ❖ จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
- ❖ จับคู่แบบอุปมาอุปไมย
- ❖ จับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ

- ❖ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ผลไม้ ผัก ฯลฯ

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ❖ ภาพสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ
- ❖ ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ❖ ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- ❖ โดมิโนภาพเหมือน
- ❖ โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- ❖ เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- ❖ เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลือตโต้)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานการบวก

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า ฯลฯ
๒. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ ฯลฯ
๓. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ ฯลฯ
๔. สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยู เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์

กิจกรรมกลางแจ้ง ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ฯลฯ
๒. ที่เล่นทราย มีรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง ฯลฯ
๓. ที่เล่นน้ำ มีภาชนะใส่น้ำหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตาทายาง ฯลฯ

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตัวอย่างสื่อมีดังนี้

๑. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง ฯลฯ อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ธิบิ้น แแถบผ้า ห่วง

การเลือกสื่อ มีวิธีการเลือกสื่อ ดังนี้

๑. เลือกให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและเรื่องที่สอน

๒. เลือกให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก
๓. เลือกให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นที่เด็กอยู่หรือสภาพของสถานศึกษา
๔. มีวิธีการใช้ง่าย และนำไปใช้ได้หลายกิจกรรม
๕. มีความถูกต้องตามเนื้อหาและทันสมัย
๖. มีคุณภาพดี เช่น ภาพชัดเจน ขนาดเหมาะสม ไม่ใช่สีสะท้อนแสง
๗. เลือกสื่อที่เด็กเข้าใจง่ายในเวลาสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน
๘. เลือกสื่อที่สามารถสัมผัสได้
๙. เลือกสื่อเพื่อใช้ฝึก และส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยความมั่นใจ

การจัดหาสื่อ สามารถจัดหาได้หลายวิธี คือ

๑. จัดหาโดยการขอยืมจากแหล่งต่างๆ เช่น ศูนย์สื่อของสถานศึกษาของรัฐบาล หรือ สถานศึกษาเอกชน ฯลฯ
๒. จัดซื้อสื่อและเครื่องเล่นโดยวางแผนการจัดซื้อตามลำดับความจำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดสรรให้และสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์
๓. ผลิตสื่อและเครื่องเล่นขึ้นใช้เองโดยใช้วัสดุที่ปลอดภัยและหาง่ายเป็นเศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น กระดาษแข็งจากลังกระดาษ รูปภาพจากแผ่นป้ายโฆษณา รูปภาพจากหนังสือนิตยสารต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินการผลิตสื่อสำหรับเด็ก มีดังนี้

๑. สำรวจความต้องการของการใช้สื่อให้ตรงกับจุดประสงค์ สารการเรียนรู้และกิจกรรมที่จัด
๒. วางแผนการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก สื่อนั้นจะต้องมีความคงทนแข็งแรง ประณีตและสะดวกต่อการใช้
๓. ผลิตสื่อตามรูปแบบที่เตรียมไว้
๔. นำสื่อไปทดลองใช้หลาย ๆ ครั้งเพื่อหาข้อดี ข้อเสียจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
๕. นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง

การใช้สื่อ ดำเนินการดังนี้

๑. การเตรียมพร้อมก่อนใช้สื่อ มีขั้นตอน คือ

๑.๑ เตรียมตัวผู้สอน

- ❖ ผู้สอนจะต้องศึกษาจุดมุ่งหมายและวางแผนว่าจะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง
- ❖ เตรียมจัดหาสื่อและศึกษาวิธีการใช้สื่อ
- ❖ จัดเตรียมสื่อและวัสดุอื่น ๆ ที่จะต้องใช้ร่วมกัน
- ❖ ทดลองใช้สื่อก่อนนำไปใช้จริง

๑.๒ เตรียมตัวเด็ก

- ❖ ศึกษาความรู้พื้นฐานเดิมของเด็กให้สัมพันธ์กับเรื่องที่จะสอน
- ❖ ได้รับความสนใจเด็กโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน
- ❖ ให้เด็กมีความรับผิดชอบ รู้จักใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ ไม่ใช่ทำลายเล่นแล้วเก็บให้ถูกที่

๑.๓ เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนนำไปใช้

- ❖ จัดลำดับการใช้สื่อว่าจะใช้อะไรก่อนหรือหลัง เพื่อความสะดวกในการสอน
- ❖ ตรวจสอบและเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที
- ❖ เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับสื่อ

๒. การนำเสนอสื่อ เพื่อให้บรรลุผลโดยเฉพาะใน กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมวงกลม / กิจกรรมกลุ่มย่อย ควรปฏิบัติ ดังนี้

- ๒.๑ สร้างความพร้อมและเร้าความสนใจให้เด็กก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง
- ๒.๒ ใช้สื่อตามลำดับขั้นของแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้
- ๒.๓ ไม่ควรให้เด็กเห็นสื่อหลายๆชนิดพร้อมๆกัน เพราะจะทำให้เด็กไม่สนใจกิจกรรมที่สอน
- ๒.๔ ผู้สอนควรยืนอยู่ด้านข้างหรือด้านหลังของสื่อที่ใช้กับเด็ก
ผู้สอนไม่ควรยืน หันหลังให้เด็ก จะต้องพูดคุยกับเด็กและสังเกตความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งสำรวจข้อบกพร่องของสื่อที่ใช้ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
- ๒.๕ เปิดโอกาสให้เด็กได้ร่วมใช้สื่อ

ข้อควรระวังในการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อในระดับปฐมวัยควรระวังในเรื่องต่อไปนี้

๑. **วัสดุที่ใช้** ต้องไม่มีพิษ ไม่หัก และแตกง่าย มีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นเสี้ยน
๒. **ขนาด** ไม่ควรมีขนาดใหญ่เกินไป เพราะยากต่อการหยิบยก อาจะตกลงมาเสียหาย แตก เป็นอันตรายต่อเด็กหรือใช้ไม่สะดวก เช่น กรรไกรขนาดใหญ่ โต๊ะ เก้าอี้ที่ใหญ่และสูงเกินไป และไม่ควรมีขนาดเล็กเกินไป เด็กอาจจะนำไปอมหรือกลืนทำให้ติดคอหรือไหลลงท้องได้ เช่น ลูกบิดเล็ก ลูกแก้วเล็ก ฯลฯ
๓. **รูปทรง** ไม่เป็นรูปทรงแหลม รูปทรงเหลี่ยม เป็นสัน
๔. **น้ำหนัก** ไม่ควรมีน้ำหนักมาก เพราะเด็กยกหรือหยิบไม่ไหว อาจะตกลงมาเป็นอันตรายต่อตัวเด็ก
๕. **สี** หลีกเลียงสีที่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก เช่น สารเคมี วัตถุไวไฟ ฯลฯ
๖. **สี** หลีกเลียงสีที่เป็นอันตรายต่อสายตา เช่น สีสะท้อนแสง ฯลฯ

การประเมินการใช้สื่อ

ควรพิจารณาจากองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ ผู้สอน เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อชิ้นนั้นช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีสังเกต ดังนี้

๑. สื่อชิ้นนั้นช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้เพียงใด
๒. เด็กชอบสื่อชิ้นนั้นเพียงใด
๓. สื่อชิ้นนั้นช่วยให้การสอนตรงกับจุดประสงค์หรือไม่ ถูกต้องตามสาระการเรียนรู้และทันสมัยหรือไม่
๔. สื่อชิ้นนั้นช่วยให้เด็กสนใจมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

การเก็บ รักษา และซ่อมแซมสื่อ

การจัดเก็บสื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กฝึกการสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม ส่งเสริมความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ ผู้สอนไม่ควรใช้การเก็บสื่อเป็นการลงโทษเด็ก โดยดำเนินการดังนี้

๑. เก็บสื่อให้เป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะประเภทของสื่อ สื่อที่เหมือนกันจัดเก็บหรือจัดวางไว้ด้วยกัน

๒. วางสื่อในระดับสายตาของเด็ก เพื่อให้เด็กหยิบใช้ จัดเก็บได้ด้วยตนเอง
๓. ภาชนะที่จัดเก็บสื่อควรโปร่งใส เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งที่อยู่ภายในได้ง่ายและควรมือจับเพื่อให้สะดวกในการขนย้าย
๔. ฝึกให้เด็กรู้ความหมายของรูปภาพหรือสีที่เป็นสัญลักษณ์แทนหมวดหมู่ ประเภทสื่อ เพื่อให้เด็กจะได้เก็บเข้าที่ได้ถูกต้อง การใช้สัญลักษณ์ควรมีความหมายต่อการเรียนรู้ของเด็ก สัญลักษณ์ควรใช้สื่อของจริง ภาพถ่ายหรือสำเนา ภาพวาด ภาพโครงสร้างหรือภาพประจุด หรือบัตรคำติดคู่กับสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
๕. ตรวจสอบสื่อหลังจากที่ใช้แล้วทุกครั้งว่ามีสภาพสมบูรณ์ จำนวนครบถ้วนหรือไม่
๖. ซ่อมแซมสื่อชำรุด และทำเต็มส่วนที่ขาดหายไปให้ครบชุด

การพัฒนาสื่อ

การพัฒนาสื่อเพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยนั้น ก่อนอื่นควรได้สำรวจข้อมูล สภาพปัญหาต่างๆของสื่อทุกประเภทที่ใช้อยู่ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการ

แนวทางการพัฒนาสื่อ ควรมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

๑. ปรับปรุงสื่อให้ทันสมัยเข้ากับเหตุการณ์ ใช้ได้สะดวก ไม่ซับซ้อนเกินไป เหมาะสมกับวัยของเด็ก
๒. รักษาความสะอาดของสื่อ ถ้าเป็นวัสดุที่ล้างน้ำได้ เมื่อใช้แล้วควรได้ล้างเช็ด หรือ ปิดฝุนให้สะอาด เก็บไว้เป็นหมวดหมู่ วางเป็นระเบียบหยิบใช้ง่าย
๓. ถ้าเป็นสื่อที่ผู้สอนผลิตขึ้นมาใช้เองและผ่านการทดลองใช้มาแล้ว ควรเขียนคู่มือประกอบการใช้สื่อนั้น โดยบอกชื่อสื่อ ประโยชน์และวิธีใช้สื่อ รวมทั้งจำนวนชิ้นส่วนของสื่อในชุดนั้นและเก็บคู่มือไว้ในซองหรือถุงพร้อมสื่อที่ผลิต
๔. พัฒนาสื่อที่สร้างสรรค์ ใช้ได้เอนกประสงค์ คือ เป็นได้ทั้งสื่อเสริมพัฒนาการ และเป็นของเล่นสนุกสนานเพลิดเพลิน

แหล่งเรียนรู้

โรงเรียนอนุบาลร่มตะแบกงาม ได้แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้

๑. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่จัดหามาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแก่เด็กโดยสอดคล้องกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ต่างๆ ได้แก่
 ๑. ปราชญ์ชาวบ้าน
 ๒. เจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 ๓. พระสงฆ์
 ๔. พ่อค้า – แม่ค้า
 ๕. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
 ๖. ผู้ปกครอง

๗. ช่างตัดผม / ช่างเสริมสวย
๘. ครู
๙. ภารโรง
๑๐. ฯลฯ

๒. แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน ได้แก่ แหล่งข้อมูลหรือแหล่งวิทยาการต่างๆ ที่อยู่ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยงโลกภายในและโลกภายนอก (inner world & outer world) ได้ และสอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กปฐมวัย ได้แก่

๑. ตลาด ร้านค้า
 ๒. สถานีตำรวจภูธรฯ
 ๓. วัดทุ่งหัวช้าง
 ๔. ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง
 ๕. ศูนย์อาชีพหม่อนไหม
 ๖. ศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้าน
 ๗. แปลงสวน แปลงนา
๓. สถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ แหล่งความรู้สำคัญต่างๆ ที่เด็กให้ความสนใจ ได้แก่
๑. พระธาตุดอยกวางคำ
 ๒. พระพุทธบาทสี่รอย
 ๓. วัดห้วยไร่
 ๔. วัดดอนแก้ว
 ๕. วัดพระธาตุแอม
 ๖. อนุสาวรีย์ครูบาขาวปี
 ๗. หน่วยพิทักษ์ป่าดอยอีฮ้อย

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็น ส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการเด็กต้องนำมาจัดทำสารนิทัศน์หรือจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ ด้วยการรวบรวมผลงานสำหรับเด็กเป็นรายบุคคลที่สามารถบอกเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ทั้งนี้ ให้นำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กมาพิจารณา ปรับปรุงวางแผน การจัดกิจกรรม และส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง การประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

๑. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ
๒. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน
๓. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
๔. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ไม่ควรใช้แบบทดสอบ
๕. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ ๓ – ๔ ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนากับเด็ก การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประเมินพัฒนาการ

การดำเนินงานประเมินพัฒนาการของสถานศึกษานั้น ต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการและร่วมรับผิดชอบอย่างเหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด ดังนี้

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
ผู้สอน	<ol style="list-style-type: none">ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และแนวการปฏิบัติการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยวิเคราะห์และวางแผนการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมประจำวันจัดประสบการณ์ตามหน่วยการเรียนรู้ ประเมินพัฒนาการ และบันทึกผลการประจำวัน/กิจวัตรประจำวันรวบรวมผลการประเมินพัฒนาการ แผลผลและสรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียนและสิ้นปีการศึกษาสรุปผลการประเมินพัฒนาการระดับชั้นเรียนลงในสมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้นจัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนเสนอผลการประเมินพัฒนาการต่อผู้บริหารสถานศึกษาลงนามอนุมัติ
ผู้บริหารสถานศึกษา	<ol style="list-style-type: none">กำหนดผู้รับผิดชอบงานประเมินพัฒนาการตามหลักสูตร และวางแผนทางปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยนิเทศ กำกับ ติดตามให้การดำเนินการประเมินพัฒนาการให้บรรลุเป้าหมายนำผลการประเมินพัฒนาการไปจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ในการประเมินพัฒนาการ
พ่อ แม่ ผู้ปกครอง	๑. ให้ความร่วมมือกับผู้สอนในการประเมินพฤติกรรมของเด็กที่สังเกตได้จากที่บ้าน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการแปลผลที่เที่ยงตรงของผู้สอน ๒. รับทราบผลการประเมินของเด็กและสะท้อนให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กในปกครองของตนเอง ๓. ร่วมกับผู้สอนในการจัดประสบการณ์หรือเป็นวิทยากรท้องถิ่น
คณะกรรมการสถานศึกษา	๑. ให้ความเห็นชอบและประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวปฏิบัติในการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ๒. รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อการประกันคุณภาพภายใน

แนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการจัดประสบการณ์ทุกขั้นตอนโดยเริ่มตั้งแต่การประเมินพฤติกรรมของเด็กก่อนการจัดประสบการณ์ การประเมินพฤติกรรมเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินพฤติกรรมเด็กเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติกิจกรรม ทั้งนี้ พฤติกรรมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กที่ได้รับการประเมินนั้น ต้องเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ผู้สอนวางแผนและออกแบบไว้ การประเมินพัฒนาการจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กบรรลุตามเป้าหมายเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุง พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาเด็กต่อไป สถานศึกษาควรมีกระบวนการประเมินพัฒนาการและการจัดการอย่างเป็นระบบสรุปผลการประเมินพัฒนาการที่ตรงตามความรู้ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็กสอดคล้องตามหลักการประเมินพัฒนาการ รวมทั้งสะท้อนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง แนวปฏิบัติการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา มีดังนี้

๑. หลักการสำคัญของการดำเนินการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักสำคัญของการดำเนินงานการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ ๓ - ๔ ปี ดังนี้

- ๑.๑ ผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
- ๑.๒ การประเมินพัฒนาการ มีจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กและสรุปผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก
- ๑.๓ การประเมินพัฒนาการต้องมีความสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์แต่ละวัยซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑.๔ การประเมินพัฒนาการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถประเมินพัฒนาการเด็กได้อย่างรอบด้านสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งระดับอายุของเด็ก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้

๑.๕ การประเมินพัฒนาการพิจารณาจากพัฒนาการตามวัยของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรม ควบคู่ไปในกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับอายุ และรูปแบบการจัดการศึกษา และต้องดำเนินการประเมินอย่างต่อเนื่อง

๑.๖ การประเมินพัฒนาการต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้สะท้อนและตรวจสอบผลการประเมินพัฒนาการ

๑.๗ สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา เช่น แบบบันทึกการประเมินพัฒนาการตามหน่วยการจัดประสบการณ์ สมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินและรายงานผลพัฒนาการและสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน เพื่อเป็นการสื่อสารข้อมูลการพัฒนาการเด็กระหว่างสถานศึกษากับบ้าน

๒. ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กปฐมวัยเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คุณลักษณะที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคน ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่พึงประสงค์กำหนด ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย แนวคิดดังกล่าวอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่าเด็กทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมได้ ขอบเขตของการประเมินพัฒนาการประกอบด้วย

๒.๑ สิ่งที่จะประเมิน

๒.๒ วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๒.๓ เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

๒.๑ สิ่งที่จะประเมิน

การประเมินพัฒนาการสำหรับเด็กอายุ ๓ - ๔ ปี มีเป้าหมายสำคัญคือ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตามเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้
เหมาะสมกับวัย

สิ่งที่จะประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละด้าน มีดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถของร่างกายในการเคลื่อนไหวสุขภาพ
อนามัยที่ดีรวมถึงการใช้มือกับตาที่ประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมต่างๆ

การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินการมีน้ำหนักและส่วนสูงตาม
เกณฑ์ สุขภาพอนามัย สุขนิสัยที่ดี การรู้จักรักษาความปลอดภัย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การเล่นและการ
ออกกำลังกาย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการแสดงอารมณ์และความรู้สึกโดยที่เด็กรู้จัก
ควบคุมอารมณ์และแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ เพื่อเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนการ
การรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการ
แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความรู้สึกเห็นอก
เห็นใจผู้อื่น ความสนใจ/ความสามารถ/และมีความสุขในการทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความ
รับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้จักถูกผิด ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน
ตลอดจนการประหยัคต่อคอม และพอเพียง

๓. พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ปรับตัวในการเล่น
และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้กาลเทศะ สามารถช่วยเหลือ
ตนเองในชีวิตประจำวัน เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเด็กคนอื่น รู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ปฏิบัติตาม
ข้อตกลงในการเล่น รู้จักรอคอยตามลำดับก่อน – หลัง

การประเมินพัฒนาการด้านสังคมประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การ
ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้า และสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย
การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักษาความเป็นไทย
การยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการ
เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางสมองที่เกิดขึ้นจากเรียนรู้สิ่งต่างๆ
รอบตัว และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อม ด้วยการรับรู้ สังเกต จดจำ วิเคราะห์ รู้คิด รู้เหตุผล
และแก้ไขปัญหา ทำให้สามารถปรับตัวและเพิ่มทักษะใหม่ ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการ
กระทำ เด็กวัยนี้สามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุและสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่างๆ ที่ได้
กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นแต่ยังอาศัยการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจา
กการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว พัฒนาอย่างรวดเร็วตาม
อายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของพัฒนาการทางภาษาของเด็กในวัยนี้ เป็นระยะพัฒนาภาษาได้อย่างรวดเร็ว โดยมีโอกาส
จากการทำกิจกรรมต่างๆ ในรูปของการสนทนา ตอบคำถาม เล่าเรื่องนิทานและทำกิจกรรมต่างๆ

การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนา
โต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิด
แก้ปัญหา คิดเชิงเหตุผล คิดรวบยอด การเล่น/การทำงานศิลปะ/การแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการ
และความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้

๒.๒ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละครั้งควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่
สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัยมีด้วยกันหลายวิธี ดังต่อไปนี้

๑. การสังเกตและการบันทึก การสังเกตมีอยู่ ๒ แบบคือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือ การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสังเกตในขณะที่ได้ทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไรการบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้ อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆคือ

๑.๑ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมเด็ก ผู้บันทึกต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปี ที่ทำการบันทึก แต่ละครั้ง

๑.๒ การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวันคือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคลช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลมากขึ้น สำหรับวินิจฉัยเด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

๑.๓ แบบสำรวจรายการ ช่วยให้ผู้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด

๒. การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถในการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการด้านภาษาของเด็กและบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

๓. การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมเหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระจะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนและค้นพบ

ศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์
การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ ผู้สอนควรปฏิบัติ ดังนี้

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
- กำหนดคำพูด/คำถามที่จะพูดกับเด็ก ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้หลากหลาย ไม่ผิด/ถูก

การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์

- ผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเอง
- ผู้สอนควรสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นไม่เคร่งเครียด
- ผู้สอนควรเปิดโอกาสเวลาให้เด็กมีโอกาสคิดและตอบคำถามอย่างอิสระ
- ระยะเวลาสัมภาษณ์ไม่ควรเกิน ๑๐-๒๐ นาที

๔. การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล

โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมเครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบสังเกต

พฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ในแฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก อย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผลทำงานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอนและไม่มีการนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน ดังนั้นจึงเป็นแต่การสะสมผลงานเท่านั้น เช่นแฟ้มผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่แฟ้มผลงานที่ไม่มีการประเมิน แฟ้มผลงานนี้จะ เป็นเครื่องมือการประเมินต่อเนื่องเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการของเด็ก และเป็น การเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

ผู้สอนสามารถใช้แฟ้มผลงานอย่างมีคุณค่าสื่อสารกับผู้ปกครองเพราะการเก็บผลงานเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในแฟ้มผลงานเป็นข้อมูลให้ผู้ปกครองสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้า ที่ลูกของตนมีเพิ่มขึ้น จากผลงานชิ้นแรกกับชิ้นต่อมาข้อมูลในแฟ้มผลงานประกอบด้วย ตัวอย่างผลงาน การขีดเขียน การอ่าน และข้อมูลบางประการของเด็กที่ผู้สอนเป็นผู้บันทึก เช่นจำนวนเล่มของหนังสือที่เด็กอ่าน ความถี่ของการเลือกอ่านที่มุมหนังสือในเวลากลางคืน การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ ทักษะคิด เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนภาพของความงอกงามในเด็กแต่ละคนได้ชัดเจนกว่าการประเมินโดยการให้เกรด ผู้สอนจะต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงที่มาของการเลือกชิ้นงานแต่ละชิ้นงานที่สะสมในแฟ้มผลงาน เช่น เป็นชิ้นงานที่ดีที่สุดในช่วงระยะเวลาที่เลือกชิ้นงานนั้น เป็นชิ้นงานที่แสดงความต่อเนื่องของงานโครงการ ฯลฯ ผู้สอนควรเชิญผู้ปกครองมามีส่วนร่วมในการคัดสรรชิ้นงานที่บรรจุลงในแฟ้มผลงานของเด็ก

๕. การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้สำหรับติดตามการเจริญเติบโตโดยรวม วิธีการใช้กราฟมีขั้นตอน ดังนี้

เมื่อชั่งน้ำหนักเด็กแล้ว นำน้ำหนักมาจุดเครื่องหมายกากบาทลงบนกราฟ และอ่านการเจริญเติบโตของเด็ก โดยดูเครื่องหมายกากบาทว่าอยู่ในแถบสีใด อ่านข้อความบนแถบสีนั้น ซึ่งแบ่งภาวะโภชนาการเป็น ๓ กลุ่มคือ น้ำหนักที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ น้ำหนักมากเกินเกณฑ์ น้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ ข้อควรระวังสำหรับผู้ปกครองและผู้สอนคือ ควรดูแลน้ำหนักเด็กอย่าง ให้แบ่งเบนออกจากเส้นประเมินมิเช่นนั้นเด็กมีโอกาสน้ำหนักมากเกินเกณฑ์หรือน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์ได้

ข้อควรคำนึงในการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

- เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านการเจริญเติบโต บางคนรูปร่างอ้วน บางคนช่วงครึ่งหลังของขวบปีแรก น้ำหนักเด็กจะขึ้นช้า เนื่องจากหิวเล่นมากขึ้นและความอยากอาหารลดลง ร่างใหญ่ บางคนร่างเล็ก
- ภาวะโภชนาการเป็นตัวสำคัญที่เกี่ยวข้องกับขนาดของรูปร่าง แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียว
- กรรมพันธุ์ เด็กอาจมีรูปร่างเหมือนพ่อแม่คนใดคนหนึ่ง ถ้าพ่อหรือแม่เตี้ย ลูกอาจเตี้ย และพวกนี้อาจมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยได้และมักจะเป็นเด็กที่ทานอาหารได้น้อย

๕.๒ การตรวจสุขภาพอนามัย เป็นตัวชี้วัดคุณภาพของเด็ก โดยพิจารณาความสะอาดสิ่งปกติดูร่างกายที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเจริญเติบโตของเด็ก ซึ่งจะประเมินสุขภาพอนามัย ๙ รายการคือ ผมและศีรษะ หูและใบหู มือและเล็บมือ เท้าและเล็บเท้า ปาก ลิ้นและฟัน จมูก ตา ผิวหนัง และใบหน้า และเสื้อผ้า

๒.๓ เกณฑ์การประเมินพัฒนาการ

การสร้างเกณฑ์หรือพัฒนาเกณฑ์หรือกำหนดเกณฑ์การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผู้สอนควรให้ความสนใจในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. การวางแผนการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างเป็นระบบ เช่น จะสังเกตเด็กคนใดบ้างในแต่ละวัน กำหนดพฤติกรรมที่สังเกตให้ชัดเจน จัดทำตารางกำหนดการสังเกตเด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ผู้สอนต้องเลือกสรรพฤติกรรมที่ตรงกับระดับพัฒนาการของเด็กคนนั้นจริงๆ

๒. ในกรณีที่ห้องเรียนมีนักเรียนจำนวนมาก ผู้สอนอาจเลือกสังเกตเฉพาะเด็กที่ทำได้ดีแล้วและเด็กที่ยังทำไม่ได้ ส่วนเด็กปานกลางให้ถือว่าทำได้ไปตามกิจกรรม

๓. ผู้สอนต้องสังเกตจากพฤติกรรม คำพูด การปฏิบัติตามขั้นตอนในระหว่างทำงาน/กิจกรรม และคุณภาพของผลงาน/ชิ้นงาน ร่องรอยที่นำมาใช้พิจารณาตัดสินผลของการทำงานหรือการปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น

๑) เวลาที่ใช้ในการทำกิจกรรม/ทำงาน ถ้าเด็กไม่ชอบ ไม่ชำนาญจะใช้เวลามาก มีท่าทาง อึดออด ไม่กล้า ไม่เต็มใจทำงาน

๒) ความต่อเนื่อง ถ้าเด็กยังมีการหยุดชะงัก ลังเล ทำงานไม่ต่อเนื่อง แสดงว่าเด็กยังไม่ชำนาญ หรือยังไม่พร้อม

๓) ความสัมพันธ์ ถ้าการทำงาน/ปฏิบัตินั้นๆมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง ไม่ราบรื่น ท่าทางมือและเท้าไม่สัมพันธ์กัน แสดงว่าเด็กยังไม่ชำนาญหรือยังไม่พร้อม ท่าที่แสดงออกจึงไม่สง่างาม

๔) ความภูมิใจ ถ้าเด็กยังไม่ชื่นชม ก็จะทำงานเพียงให้แล้วเสร็จอย่างรวดเร็ว ไม่มีความภูมิใจในการทำงาน ผลงานจึงไม่ประณีต

๒.๓.๑ ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

การให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาควร กำหนดในทิศทางหรือรูปแบบเดียวกัน สถานศึกษาสามารถให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่ สหมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่จะประเมิน เป็นระบบ ตัวเลข เช่น ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ หรือเป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี พอใช้ หรือ ควรส่งเสริม ตามที่สถานศึกษา กำหนด ตัวอย่างเช่น

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ
๓	ดี
๒	พอใช้
๑	ควรส่งเสริม

สถานศึกษากำหนดระดับคุณภาพของการแสดงออกในพฤติกรรม เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ระบบที่ใช้คำสำคัญ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เด็กมีความลังเล ไม่แน่ใจ ไม่ยอมปฏิบัติตามกิจกรรม ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กยังไม่พร้อม ยัง มั่นใจ และกลัวไม่ปลอดภัย ผู้สอนต้องช่วยเหลือหรือแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างหรือต้อง คอยอยู่ใกล้ๆ ค่อยๆ ให้เด็กทำทีละขั้นตอน พร้อมต้องให้กำลังใจ
๒ หรือ พอใช้	เด็กแสดงได้เอง แต่ยังไม่คล่อง เด็กกล้าทำมากขึ้นผู้สอนกระตุ้นน้อยลง ผู้สอนต้อง คอยแก้ไขในบางครั้ง หรือคอยให้กำลังใจให้เด็กฝึกปฏิบัติมากขึ้น
๓ หรือ ดี	เด็กแสดงได้อย่างชำนาญ คล่องแคล่ว และภูมิใจ เด็กจะแสดงได้เองโดยไม่ต้อง กระตุ้น มีความสัมพันธ์ที่ดี

พัฒนาการด้านร่างกาย : สุขภาพอนามัย

พัฒนาการด้านร่างกาย : กระโดดเท้าเดียว

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ	ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
-------------	----------------	-------------	----------------

๑หรือ ควรส่งเสริม	ส่งเสริมความสะอาด	๑หรือ ควรส่งเสริม	ทำได้แต่ไม่ถูกต้อง
๒ หรือ พอใช้	สะอาดพอใช้	๒ หรือ พอใช้	ทำได้ถูกต้อง แต่ไม่คล่องแคล่ว
๓ หรือ ดี	สะอาด	๓ หรือ ดี	ทำได้ถูกต้อง และคล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์ : ประหยัด

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑หรือ ควรส่งเสริม	ใช้สิ่งของเครื่องใช้เกินความจำเป็น
๒ หรือ พอใช้	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดเป็นบางครั้ง
๓ หรือ ดี	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดตามความจำเป็นทุกครั้ง

พัฒนาการด้านสังคม : ปฏิบัติตามข้อตกลง

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑หรือ ควรส่งเสริม	ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
๒ หรือ พอใช้	ปฏิบัติตามข้อตกลง โดยมีผู้ชี้แนะหรือกระตุ้น
๓ หรือ ดี	ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง

พัฒนาการด้านสติปัญญา : เขียนชื่อตนเองตามแบบ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๑หรือ ควรส่งเสริม	เขียนชื่อตนเองไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร
๒ หรือ พอใช้	เขียนชื่อตนเองได้ มีอักษรบางตัวกลับหัว กลับด้านหรือสลับที่
๓ หรือ ดี	เขียนชื่อเองได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้านไม่สลับที่

๒.๓.๒ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช... กำหนดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยต่อปีการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน สถานศึกษาจึงควรบริหารจัดการเวลาที่ได้รับนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน และสมดุล ผู้สอนควรมีเวลาในการพัฒนาเด็กและเติมเต็มศักยภาพของเด็ก เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องตรวจสอบพฤติกรรมที่แสดงพัฒนาการของเด็กต่อเนื่องมีการประเมินซ้ำ พฤติกรรมนั้นๆ อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อภาคเรียน เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นของผลการประเมินพฤติกรรมนั้นๆ และนำผลไปเป็นข้อมูลในการสรุปการประเมินสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กในแต่ละสภาพที่พึงประสงค์ นำไปสรุปการประเมินตัวบ่งชี้และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามลำดับ

อนึ่ง การสรุประดับคุณภาพของการประเมินพัฒนาการเด็ก วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมและสะดวกไม่ยุ่งยากสำหรับผู้สอน คือการใช้ฐานนิยม (Mode) ในบางครั้งพฤติกรรม หรือสภาพที่พึงประสงค์หรือตัวบ่งชี้ นิยมมากกว่า ๑ ฐานนิยม ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา กล่าวคือ เมื่อมีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า ๑ ระดับ สถานศึกษาอาจตัดสินใจสรุปผลการประเมินพัฒนาการบนพื้นฐาน หลักพัฒนาการและการเตรียมความพร้อม หากเป็นภาคเรียนที่ ๑ สถานศึกษาควรเลือกตัดสินใจใช้ฐานนิยมที่มีระดับคุณภาพต่ำกว่าเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาเด็กให้พร้อมมากขึ้น หากเป็นภาคเรียนที่ ๒ สถานศึกษาควรเลือกตัดสินใจใช้ฐานนิยมที่มีระดับคุณภาพสูงกว่าเพื่อตัดสินใจและการส่งต่อเด็กในระดับชั้นที่สูงขึ้น

๒.๓.๓ การเลื่อนชั้นอนุบาลและเกณฑ์การจบการศึกษาระดับปฐมวัย

เมื่อสิ้นปีการศึกษา เด็กจะได้รับการเลื่อนชั้นโดยเด็กต้องได้รับการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งต่อยอดการพัฒนาให้กับเด็กในระดับสูงขึ้นไป และเนื่องจากการศึกษาระดับอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่นับเป็นการศึกษาภาคบังคับ จึงไม่มีการกำหนดเกณฑ์การจบชั้นอนุบาล การเทียบโอนการเรียนรู้ และเกณฑ์การเรียนซ้ำชั้น และหากเด็กมีแนวโน้มว่าจะมีปัญหาต่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขส่งเสริมตำบล นักจิตวิทยา ฯลฯ เข้าร่วมดำเนินงานแก้ปัญหาได้

อย่างไรก็ตาม ทักษะที่นำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นอนุบาลกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ควรพิจารณามีทักษะดังนี้

๑. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ได้แก่ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง แต่งกายได้เอง เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จและช่วยทำความสะอาด รู้จักร้องขอให้ช่วยเมื่อจำเป็น

๒. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ วิ่งได้อย่างราบรื่น วิ่งก้าวกระโดดได้ กระดวยสองขาพ้นจากพื้นถือจับ ขว้าง กระดอนลูกบอลได้

๓. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ ใช้มือหยิบจับอุปกรณ์วาดภาพและเขียน วาดภาพคนมีแขน ขา และส่วนต่างๆของร่างกาย ตัดตามรอยเส้นและรูปต่างๆ เขียนตามแบบอย่างได้

๔. ทักษะภาษาการรู้หนังสือ ได้แก่ พูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจงง่ายๆ ฟังเรื่องราวและคำคล้องจองต่างๆอย่างสนใจ เข้าร่วมฟังสนทนาอภิปรายในเรื่องต่างๆ รู้จักผลัดกันพูดโต้ตอบ เล่าเรื่องและทบทวนเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์เล่าเรื่องจากหนังสือภาพอย่างเป็นเหตุเป็นผล อ่านหรือจดจำคำบางคำที่มีความหมายต่อตนเอง เขียนชื่อตนเองได้ เขียนคำที่มีความหมายต่อตนเอง

๕. ทักษะการคิด ได้แก่ แลกเปลี่ยนความคิดและให้เหตุผลได้ จดจำภาพและวัสดุที่เหมือนและต่างกันได้ ใช้คำใหม่ในการแสดงความคิด ความรู้สึก ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังเปรียบเทียบกับจำนวนของวัตถุ ๒ กลุ่ม โดยใช้คำ “มากกว่า” “น้อยกว่า” “เท่ากัน” อธิบายเหตุการณ์/เวลา ตามลำดับอย่างถูกต้อง รู้จักเชื่อมโยงเวลากับกิจวัตรประจำวัน

๖. ทักษะทางสังคมและอารมณ์ ได้แก่ ปรับตัวตามสภาพการณ์ ใช้คำพูดเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งนั่งได้นาน ๕-๑๐ นาที เพื่อฟังเรื่องราวหรือทำกิจกรรม ทำงานจนสำเร็จ ร่วมมือกับคนอื่นและรู้จักผลัดกันเล่น ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อกังวลหรือตื่นเต้น หยุดเล่นและทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ทำได้ ภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

๓. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการ และจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพที่แตกต่างไปตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้าน ที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๓.๑ จุดมุ่งหมายการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๑) เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง พ่อ แม่ และผู้ปกครองใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก

๒) เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

๓) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายวางแผนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๓.๒ ข้อมูลในการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๓.๒.๑ ข้อมูลระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย เวลาเรียนแบบบันทึกการประเมินพัฒนาการตามหน่วยการจัดประสบการณ์ สมุดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น และสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน และสารนิเทศที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นข้อมูลสำหรับรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้ปกครอง ได้รับทราบความก้าวหน้า ความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำไปในการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการในการพัฒนาเด็ก

๓.๒.๒ ข้อมูลระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อตามหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ การสอนและคุณภาพของเด็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และแจ้งให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล โดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายนำไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็กให้เกิดพัฒนาการอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งนำไปจัดทำเอกสารหลักฐานแสดงพัฒนาการของผู้เรียน

๓.๒.๓ ข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อ ตามหลักสูตรเป็นรายสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลที่ศึกษานิเทศก์/ผู้เกี่ยวข้องใช้วางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพเด็กและมาตรฐานการศึกษา

๓.๓ ลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ สถานศึกษาสามารถเลือกลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับวิธีการรายงานและสอดคล้องกับการให้ระดับผลการประเมินพัฒนาการโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการรายงานและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ของผู้รายงานแต่ละฝ่ายลักษณะข้อมูลมีรูปแบบดังนี้

๓.๓.๑ รายงานเป็นตัวเลข หรือค่าที่เป็นตัวแทนระดับคุณภาพพัฒนาการของเด็กที่เกิดจากการประมวลผล สรุปตัดสินข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ได้แก่

- ระดับผลการประเมินพัฒนาการมี ๓ ระดับ คือ ๓ ๒ ๑
- ผลการประเมินคุณภาพ “ดี” “พอใช้” และ “ควรส่งเสริม”

๓.๓.๒ รายงานโดยใช้สถิติ เป็นรายงานจากข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือข้อความให้เป็นภาพแผนภูมิหรือเส้นพัฒนาการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กว่าดีขึ้น หรือควรได้รับการพัฒนาอย่างไรเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป

๓.๓.๓ รายงานเป็นข้อความ เป็นการบรรยายพฤติกรรมหรือคุณภาพที่ผู้สอนสังเกตพบ เพื่อรายงานให้ทราบว่าผู้เกี่ยวข้อง พ่อ แม่ และผู้ปกครองทราบว่าเด็กมีความสามารถ มีพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรอย่างไร เช่น

- เด็กรับลูกบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยมือทั้ง ๒ ข้างได้โดยไม่ใช่ลำตัวช่วยและลูกบอลไม่ตกพื้น
- เด็กแสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ และมีความสุขขณะทำงานทุกช่วงกิจกรรม
- เด็กเล่นและทำงานคนเดียวเป็นส่วนใหญ่
- เด็กจับหนังสือไม่ก้มหัว เปิด และทำท่าทางอ่านหนังสือและเล่าเรื่องได้

๓.๔ เป้าหมายของการรายงาน

การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่ายร่วมมือประสานงานกัน พัฒนาเด็กทางตรงและทางอ้อม ให้มีพัฒนาการ ทักษะ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องควรได้รับการรายงานผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	การใช้ข้อมูล
ผู้สอน	-วางแผนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็ก -ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนรู้
ผู้บริหารสถานศึกษา	-ส่งเสริมพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
พ่อ แม่ และผู้ปกครอง	-รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก -ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และพฤติกรรมต่างๆของเด็ก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	-พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/หน่วยงานต้นสังกัด	-ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ความช่วยเหลือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัด

๓.๕ วิธีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ สามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

๓.๕.๑ การรายงานผลการประเมินพัฒนาการในเอกสารหลักฐานการศึกษา ข้อมูลจากแบบรายงาน สามารถใช้อ้างอิง ตรวจสอบ และรับรองผลพัฒนาการของเด็ก เช่น

- แบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น
- แฟ้มสะสมงานของเด็กรายบุคคล
- สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
- สมุดบันทึกสุขภาพเด็ก
- ฯลฯ

๓.๕.๒ การรายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ สามารถรายงานได้หลายวิธี เช่น

- รายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยประจำปี
- วารสาร/จุลสารของสถานศึกษา
- จดหมายส่วนตัว
- การให้คำปรึกษา
- การให้พบครูที่ปรึกษาหรือการประชุมเครือข่ายผู้ปกครอง
- การให้ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา

ภารกิจของผู้สอนในการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น เกิดขึ้นในห้องเรียนและระหว่างการจัดกิจกรรมประจำวันและกิจวัตรประจำวัน ผู้สอนต้องไม่แยกการประเมินพัฒนาการออกจากการจัดประสบการณ์ตามตารางประจำวัน ควรมีลักษณะการประเมินพัฒนาการในชั้นเรียน (Classroom Assessment) ซึ่งหมายถึง กระบวนการและการสังเกต การบันทึกและรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน/กิจกรรมประจำวันตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ผู้สอนควรจัดทำข้อมูลหลักฐานหรือเอกสารอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นร่องรอยของการเจริญเติบโตพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย แล้วนำมาวิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการว่าเด็กทำอะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน/กิจกรรมประจำวันและการจัดประสบการณ์เรียนรู้

ดังนั้น ข้อมูลที่เกิดจากการประเมินที่มีคุณภาพเท่านั้น จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ตรงตามเป้าหมาย ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในหลักการ แนวคิด วิธีดำเนินงานในส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เพื่อสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและออกแบบการประเมินพัฒนาการได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานการประเมินพัฒนาการในชั้นเรียนที่มีความถูกต้อง ยุติธรรม เชื่อถือได้ มีความสมบูรณ์ ครอบคลุมตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สะท้อนผลและสภาพความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายของการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

๑. ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การประเมินพัฒนาการเด็กของผู้สอนระดับปฐมวัยจะมีขั้นตอนสำคัญๆคล้ายคลึงกับการประเมินการศึกษาทั่วไป ขั้นตอนต่างๆอาจปรับลด หรือเพิ่มได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสอดคล้องกับการจัดประสบการณ์ หรืออาจสลับลำดับก่อนหลังได้บ้าง ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยสรุปควรมี ๖ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ที่สัมพันธ์กับหน่วยการจัดประสบการณ์ต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทั่วถึง

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมิน ในขั้นตอนนี้สิ่งที่ผู้สอนต้องทำคือ การกำหนดการประเมินการประเมิน ได้แก่ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละวัยของเด็กที่เกิดจากกาจัดประสบการณ์ในแต่ละการจัดประสบการณ์ มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์ย่อยของกิจกรรมตามตารางประจำวัน ๖กิจกรรมหลัก หรือตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่กำหนด ผู้สอนต้องวางแผนและออกแบบวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม บางครั้งอาจใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก เป็นต้น ทั้งนี้วิธีการที่ผู้สอนเลือกใช้ต้องมีความหมายหลากหลาย หรือมากกว่า ๒ วิธีการ

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างเครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินพัฒนาการให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่จะประเมินในขั้นตอนที่ ๒ อาจใช้แนวทางการกำหนดเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นในส่วนที่ ๒ เป็นเกณฑ์การประเมินแยกส่วนของแต่ละพฤติกรรมและเกณฑ์สรุปผลการประเมิน พร้อมกับจัดทำแบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์นั้นๆ

ขั้นตอนที่ ๔ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนออกแบบ/วางแผนและทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม การพูดคุยหรือการสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงาน/ชิ้นงานของ

เด็ก อย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ทั่วถึงครบทุกคน สอดคล้องและตรงประเด็นการประเมินที่วางแผนไว้ในขั้นตอนที่ ๔ บันทึกลงในเครื่องมือที่ผู้สอนพัฒนาหรือจัดเตรียมไว้

การบันทึกผลการประเมินพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์ของแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์นั้น ผู้สอนเป็นผู้ประเมินเด็กเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม อาจให้ระดับคุณภาพ ๓ หรือ ๒ หรือ ๑ หรือให้คำสำคัญที่เป็นคุณภาพ เช่น ดี พอใช้ ควรส่งเสริม ก็ได้ ทั้งนี้ควรเป็นระบบเดียวกันเพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการประเมินพัฒนาการเด็ก ในระยะต้นควรเป็นการประเมินเพื่อความก้าวหน้าไม่ควรเป็นการประเมินเพื่อตัดสินพัฒนาการเด็ก หากผลการประเมินพบว่า เด็กอยู่ในระดับ ๑ พฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดผู้สอนต้องทำความเข้าใจว่าเด็กคนนั้นมีพัฒนาการเร็วหรือช้า ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ส่งเสริมในหน่วยการจัดประสบการณ์ต่อไปอย่างไร ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการในแต่ละหน่วยการจัดประสบการณ์ของผู้สอน จึงเป็น การสะสมหรือรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็กรายบุคคล หรือรายกลุ่มนั่นเอง เมื่อผู้สอนจัดประสบการณ์ครบทุกหน่วยการจัดประสบการณ์ตามที่วิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีของแต่ละภาคเรียน

ขั้นตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ในขั้นตอนนี้ ผู้สอนที่เป็นผู้ประเมิน ควรดำเนินการ ดังนี้

๑) การวิเคราะห์และแปลผลการประเมินพัฒนาการเมื่อสิ้นสุดหน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนจะบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กลงในแบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ของหน่วยการจัดประสบการณ์หน่วยที่ ๑ จนถึงหน่วยสุดท้ายของภาคเรียน

๒) การวิเคราะห์และแปลผลการประเมินประจำภาคเรียนหรือภาคเรียนที่ ๒ เมื่อสิ้นปีการศึกษา ผู้สอนจะนำผลการประเมินพัฒนาการสะสมที่รวบรวมไว้จากทุกหน่วยการเรียนรู้สรุปลงในสมุดบันทึกผลประเมินพัฒนาการประจำชั้น และสรุปผลพัฒนาการรายด้านทั้งชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ ๖ การสรุปรายงานผลและการนำข้อมูลไปใช้ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนซึ่งเป็นครูประจำชั้นจะสรุปผลเพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นรายตัวบ่งชี้รายมาตรฐานและพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน เพื่อนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษานุมัติการตัดสิน และแจ้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมกับครูประจำชั้นจะจัดทำรายงานผลการประเมินประจำตัวนักเรียน นำข้อมูลไปใช้สรุปผลการประเมินคุณภาพเด็ก ของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเมื่อสิ้นภาคเรียนที่ ๒ หรือเมื่อสิ้นปีการศึกษา

การนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดหมายของหลักสูตร ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรในระบบสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก

๑. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในระบบสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาท ดังนี้

๑.๑ ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและมีวิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑.๒ คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก เช่น ผู้สอน พี่เลี้ยง อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติหลักของบุคลากร ดังนี้

๑.๒.๑ มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาลศึกษา การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

๑.๒.๒ มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ ความเป็นกันเองกับเด็ก อย่างเสมอภาค

๑.๒.๓ มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย

๑.๒.๔ พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้

๑.๒.๕ มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด

๑.๒.๖ มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก

๑.๒.๗ มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ ของเด็กและตัดสินใจปัญหาต่างๆอย่างมีเหตุผลด้วยความ เป็นธรรม

๑.๒.๘ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตสมบูรณ์

๑.๓ ส่งเสริมการจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง และเสมอภาค และปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนด

๑.๔ ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กพัฒนาตนเองมีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

๑.๕ เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ

๑.๖ สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๗ จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตร อย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

๑.๘ สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมตลอดจนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

๑.๙ นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ

๑.๑๐ กำกับติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก

๑.๑๑ กำกับ ติดตาม ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

๒. บทบาทผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงควรมีบทบาท/หน้าที่ดังนี้

๒.๑ บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

๒.๑.๑ จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเด็กเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน

๒.๑.๒ ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพของตัวเด็ก และหลักทางวิชาการในการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

๒.๑.๓ กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

๒.๑.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล

๒.๑.๕ สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ

๒.๑.๖ ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๗ ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอย่างสม่ำเสมอ

๒.๑.๘ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพ

๒.๒ บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

๒.๒.๑ สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

๒.๒.๒ ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

๒.๒.๓ ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก

๒.๒.๔ ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี

๒.๒.๕ จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล

๒.๒.๖ ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๒.๓ บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

๒.๓.๑ นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

๒.๓.๒ ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

๒.๓.๓ จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

๒.๓.๔ พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๒.๔ บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

๒.๔.๑ ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้

๒.๔.๒ จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงาน และเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

๒.๔.๓ ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๓. บทบาทของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กที่ผู้สอนและพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องสื่อสารกันตลอดเวลา เพื่อความเข้าใจตรงกันและพร้อมร่วมมือกันในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๓.๑ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบ กำหนดแผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอนและเด็ก

๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ

๓.๓ เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๔ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

๓.๕ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

๓.๖ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง

๓.๗ เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมี คุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้

๓.๘ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. บทบาทของชุมชน

การปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ชุมชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อ ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

๔.๑ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง

๔.๒ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา

๔.๓ เป็นศูนย์การเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ให้เด็กได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

๔.๔ ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

๔.๕ ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๔.๖ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

๔.๗ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทำหน้าที่เสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา